

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, κατάργηση των καταστημάτων κράτησης Γ΄ τύπου και άλλες διατάξεις»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

A. Γενικά:

Οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο παρόν σχέδιο νόμου αναπτύσσονται σε δώδεκα άρθρα μαζί με την ακροτελεύτια διάταξη. Με αυτά γίνεται προσπάθεια παρεμβάσεων, με επείγοντα χαρακτήρα, σε ξεχωριστά πεδία κυρίως του ποινικού και σωφρονιστικού δικαίου. Ο εξορθολογισμός της ποινικής καταστολής σε κάθε όψη της εξυπηρετεί τόσο ανεγκληματικά όσο και δικαιοκρατικά αιτήματα, αφού τη διατηρεί πρόσφορη και σε ετοιμότητα για την τιμώρηση εκείνων των συμπεριφορών που πραγματικά φέρουν χαρακτηριστικά ιδιαίτερης απαξίας (βαρύ άδικο και αυξημένη ενοχή).

Από όλες τις ρυθμίσεις προτάσσονται εκείνες που επιδρούν στις συνθήκες γύρω από το σωφρονιστικό σύστημα, ένα πεδίο όπου τα τελευταία χρόνια ενδημούν προβληματικές καταστάσεις. Ιδίως, η δημιουργία των Καταστημάτων Κράτησης τύπου Γ΄, που επικρίθηκε πολύ από το σημαντικότερο μέρος της ποινικής και εγκληματολογικής/σωφρονιστικής επιστημονικής κοινότητας (βλ. την από 10.10.2014 επιστολή 41 Μελών ΔΕΠ Ποινικών και Εγκληματολογικών Επιστημών σε Ελληνικά ΑΕΙ και σε πανεπιστήμια της αλλοδαπής προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων, την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Σωφρονιστικού Συστήματος και λοιπών Δομών Εγκλεισμού Κρατουμένων και τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης), καθώς και από κοινωνικές κινήσεις, όξυνε τις αντιδράσεις απέναντι σε συνολικότερα χαρακτηριστικά του σωφρονιστικού συστήματος. Εξάλλου, η συγκέντρωση σε ένα και μόνο χώρο κρατουμένων που κρίνονται επικίνδυνοι, η προτίμηση μιας φυλακής που μάλλον δεν βρίσκεται στον ασφαλέστερο τόπο και η δυσκαμψία στις μεταγωγές, αναιρούν αντί να προσθέτουν ασφάλεια. Ο προορισμός τους να λειτουργήσουν συμβολικά ως ένας δύσκαμπτος θεσμός «πειθαρχείου», συνδεδεμένος με κρίσιμες υποχωρήσεις από θεμελιώδεις κατακτήσεις και δικαιώματα στο χώρο της φυλακής, η στήριξή τους σε αυθαίρετες κρίσεις περί της «επικινδυνότητας» του κρατούμενου και στην άδικη διπλή αξιολόγηση του είδους του εγκλήματος, δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές με βάση όσα αναλύθηκαν.

Άλλωστε, από τις δυσλειτουργίες και ανεπάρκειες του σωφρονιστικού συστήματος, ιδίως από τον υπερπληθυσμό αυτών, συνεχίζει να παράγεται και ένας σημαντικός αριθμός καταδικαστικών αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου που, εκτός από τη γέννηση της υποχρέωσης της Ελληνικής Δημοκρατίας για καταβολή σημαντικών ποσών χρηματικής ικανοποίησης, εν μέσω οικονομικής κρίσης, αναδεικνύει –και μάλιστα σε ευρωπαϊκό επίπεδο– την αδυναμία της να ανταποκριθεί στη διασφάλιση του απαιτούμενου επιπέδου ανθρώπινων και αξιοπρεπών συνθηκών κράτησης στις φυλακές. Η διαπίστωση αυτή αφορά μάλιστα ακόμη περισσότερο τις περιπτώσεις των κρατουμένων στο Νοσοκομείο και στο Ψυχιατρείο Φυλακών Κορυδαλλού, αλλά και τις περιπτώσεις ανάπηρων και εν γένει σοβαρά πασχόντων και ασθενών κρατουμένων, που, εκτός από το

βάρος της ποινής, φέρουν και το βάρος της πάθησής τους. Η παρατήρηση αυτή ισχύει άλλωστε και για τους εξαρτημένους από ναρκωτικές ουσίες που συμμετέχουν σε θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης εντός της φυλακής.

Παρότι η παρούσα προσπάθεια αποσυμφόρησης του σωφρονιστικού συστήματος φαίνεται να παρακολουθεί μια σειρά από σχετικούς νόμους που εκδόθηκαν με σταθερή συχνότητα την τελευταία δεκαετία (3346/2005, 3727/2008, 3772/2009, 3904/2010, 4043/2012, 4198/2013, άρθρο 11 ν. 4274/2014), δεν εντάσσεται στη λογική αποσπασματικής διαχείρισης των προβλημάτων, αλλά τίθεται ως η αναγκαία βάση για μια περαιτέρω παρέμβαση στον χώρο αυτόν, στρατηγικής πνοής για όλο το σύστημα της ποινικής καταστολής σε κάθε όψη του (νομοθετική, δικαστική, σωφρονιστική) και κάθε λειτουργία του (αντεγκληματική και εγγυητική/φιλελεύθερη).

Επομένως, κύρια στόχευση του παρόντος σχεδίου νόμου είναι η ελάφρυνση των δυσμενών παραγόντων του σωφρονιστικού συστήματος ως αναγκαία προϋπόθεση μιας επιγενόμενης αναπροσαρμογής και εκλογίκευσής του μέσα από παρεμβάσεις που θα επακολουθήσουν και θα είναι ακόμη πιο δομικές.

Περαιτέρω, αναγκαίες παρεμβάσεις γίνονται σε βασικούς πυλώνες του Δικαίου των Ανηλίκων, με στόχο την ελαχιστοποίηση του εγκλεισμού των ανηλίκων δραστών, αφού ο εγκλεισμός διατηρείται μόνο σε πολύ βαριά εγκλήματα που αν τελούνταν από ενήλικο θα τιμωρούνταν ως κακουργήματα με ισόβια κάθειρξη. Η παρέμβαση αυτή ακολουθεί το πρότυπο της προώθησης εναλλακτικών της κράτησης μέτρων και συμβάλλει στην αποφυγή των αρνητικών συνεπειών του εγκλεισμού, όπως η κοινωνική περιθωριοποίηση, ιδίως με το στιγματιστικό βάρος που την ακολουθεί, και ο ερχομός σε επαφή με χώρους όπου μπορεί να λειτουργήσουν διαδικασίες εκμάθησης της εγκληματικής δραστηριότητας. Αυτή η παρέμβαση κρίνεται αναγκαία μεταξύ άλλων και λόγω του ότι συνιστά προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στα διεθνώς νομοθετικά κρατούντα, όπως παρακάτω ειδικότερα αναλύεται.

Τέλος, η εφαρμογή στην πράξη, τόσο στα δικαστήρια όσο και στα καταστήματα κράτησης του ν. 4139/2013 «Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις» (Α΄ 74), τα τελευταία δύο χρόνια ανέδειξε διαστακτικές διαθέσεις απέναντί του και δημιουργία ορισμένων προβλημάτων, μεταξύ άλλων και λόγω κάποιων ασαφειών. Με την παρούσα νομοθετική παρέμβαση γίνεται προσπάθεια αποσαφήνισης και ταυτόχρονα προσαρμογής της σχετικής νομοθεσίας προς τις τροποποιήσεις που επέρχονται σε άλλα άρθρα του παρόντος σχεδίου νόμου.

B. Επί των Άρθρων:

Άρθρο 1

Με τις διατάξεις του άρθρου 1 καταργούνται τα «καταστήματα κράτησης Γ΄ τύπου», καθώς θεωρείται απολύτως επαρκές το προϋφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για τη μεταχείριση του συνόλου των κρατουμένων, ενώ η δημιουργία αυτού του τύπου φυλακών, όπως προαναφέρθηκε, δημιούργησε αντί να λύσει προβλήματα.

Ειδικότερα, με το άρθρο 1 του ν. 4274/2014 «Ρυθμίσεις Ποινικού και Σωφρονιστικού Δικαίου και άλλες διατάξεις» επήλθαν ουσιαστικές αλλαγές στον ισχύοντα Σωφρονιστικό Κώδικα (ν. 2776/1999) σχετικά με τις προ-

υποθέσεις εισαγωγής, παραμονής, αλλά και τους όρους διαβίωσης στα «καταστήματα κράτησης Γ΄ τύπου». Για τις διατάξεις αυτές ασκήθηκε έντονη κριτική από την πλειονότητα των ειδικών επιστημόνων (ποινικολόγων και εγκληματολόγων), με αναφορές σε πρόδηλα ζητήματα συνταγματικότητας στο πεδίο των αρχών της ισότητας και της αναλογικότητας. Με το άρθρο 1 παράγραφος 1 του παρόντος σχεδίου νόμου αίρονται οι παραπάνω αντιφάσεις που προκαλούν ρωγμές στο Κράτος Δικαίου και καταργούνται τα «καταστήματα κράτησης Γ΄ τύπου», καθώς θεωρείται απολύτως επαρκής η αντιμετώπιση του συνόλου των κρατουμένων από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο. Σημειώνεται ότι ήδη με την διάταξη του άρθρου 11 του Σωφρονιστικού Κώδικα (ν. 2776/1999) υπάρχουν ρητές και σαφείς προβλέψεις για την αντιμετώπιση των κρατουμένων που δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στην κοινή διαβίωση και στην εν γένει εύρυθμη λειτουργία του σωφρονιστικού καταστήματος.

Άρθρο 2 Τροποποιήσεις του ποινικού κώδικα

Με το άρθρο 2 του προτεινόμενου νόμου δίνεται η δυνατότητα να ρυθμιστούν μια σειρά από θέματα που αφορούν στην ελαχιστοποίηση του εγκλεισμού των ανηλίκων, στην αντιμετώπιση του προβλήματος των «φιλοξενούμενων» αλλοδαπών στις ελληνικές φυλακές, καθώς και στην επεικέστερη μεταχείριση ασθενών, αναπήρων και υπερηλικών κρατουμένων που λόγω της κατάστασης της υγείας τους βιώνουν τις συνθήκες εγκλεισμού ακόμα δυσμενέστερα.

Μέτρα για την ελαχιστοποίηση του εγκλεισμού των ανηλίκων (παράγραφος 1, 11, 12, 13 και 14 του άρθρου 2 του παρόντος σχεδίου νόμου):

Το νομοσχέδιο περιλαμβάνει μια σειρά από ρυθμίσεις για τους ανηλικούς με στόχο τον περιορισμό στο ελάχιστο των στερητικών της ελευθερίας ποινών και την ενίσχυση των μέτρων διαπαιδαγώγησης και αρωγής. Η διάρκεια του περιορισμού σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων μειώνεται και επιδιώκεται ο εγκλεισμός να επιβάλλεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, για αδικήματα που απειλούνται με ισόβια κάθειρξη. Παράλληλα αυξάνεται το κατώτατο όριο έναρξης της ποινικής ευθύνης και ενισχύονται οι δυνατότητες που δίνει ο νόμος για την επιβολή αναμορφωτικών μέτρων εκπαιδευτικού και διαπαιδαγωγικού χαρακτήρα σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας.

Με τις διατάξεις του άρθρου 2 τροποποιούνται τα άρθρα 54, 124, 126 παρ. 1, 127 παρ. 1 και 130 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα. Τις τελευταίες δεκαετίες επιδιώκεται στις Ευρωπαϊκές, κυρίως, χώρες η ανανέωση του ποινικού δικαίου των ανηλίκων με την ενίσχυση των μέτρων διαπαιδαγώγησης και αρωγής και τον περιορισμό στο ελάχιστο των στερητικών της ελευθερίας κυρώσεων. Αντίστοιχη πρόβλεψη υπάρχει στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, κείμενο υπερνομοθετικής ισχύος, που κυρώθηκε στην Ελλάδα με τον ν. 2101/1992, στην οποία ρητά αναφέρεται ότι η σύλληψη, κράτηση ή φυλάκιση των ανηλίκων θα πρέπει να αποτελεί το έσχατο μέτρο και για το ελάχιστο αναγκαίο διάστημα (άρθρο 37 παράγραφος 2). Ωστόσο και σε μη συμβατικού χαρακτήρα κείμενα, όπως στο Γενικό Σχόλιο (General Comment) No 10/2007 της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ, τονίζεται ότι η δικαιοσύνη των ανηλίκων θα πρέπει να προωθεί τη χρήση των εναλ-

λακτικών της κράτησης μέτρων προς όφελος τόσο των ίδιων των ανηλίκων όσο και της ευρύτερης κοινωνίας. Παράλληλα, η ανάγκη απομάκρυνσης του κινδύνου περιθωριοποίησης μέσω της κράτησης και επανεμφάνισης παραβατικών συμπεριφορών σε συνδυασμό με αποτελέσματα εμπειρικών ερευνών, τα οποία δείχνουν ότι η εφαρμογή εξωδρυματικών μέτρων είναι αποτελεσματικότερη από τον εγκλεισμό ως προς την πρόληψη της υποτροπής των ανηλίκων, επιβάλλουν την περιορισμένη εφαρμογή του ποινικού σωφρονισμού και την αντικατάστασή του με μέτρα, όπου η προτεραιότητα θα δίνεται στην διαπαιδαγώγηση έναντι της ποινής με σεβασμό των αρχών της επικουρικότητας και αναλογικότητας.

Υπό την οπτική αυτή οι νέες διατάξεις του άρθρου 2 προσδίδουν πλέον το χαρακτήρα της εξαιρέσης στην επιβολή του ποινικού σωφρονισμού, καθώς επιβάλλεται μόνο σε εκείνες τις κακουργηματικές πράξεις, που επισύρουν την ποινή της ισόβιας κάθειρξης, ενώ για όλες τις υπόλοιπες πράξεις, που κινούνται σε πεδία χαμηλότερης βαρύτητας εγκληματικότητας επιβάλλονται μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα. Ωστόσο, ειδικά το αναμορφωτικό μέτρο της τοποθέτησης σε Ίδρυμα Αγωγής μπορεί να αντικατασταθεί με ποινικό σωφρονισμό για τους ποινικά υπεύθυνους ανηλικούς, δηλαδή αυτούς που έχουν ηλικία δέκα πέντε έως δέκα οκτώ ετών, εφόσον τους έχει επιβληθεί για πράξη, που είναι κακούργημα και εμπεριέχει στοιχεία βίας εάν διαφεύγει επανειλημμένα από το Ίδρυμα Αγωγής και ο ποινικός σωφρονισμός κρίνεται απολύτως αναγκαίος ή τελέσει εκ νέου πράξη που είναι κακούργημα που εμπεριέχει στοιχεία βίας. Αξίζει δε να σημειωθεί, ότι ο Συνήγορος του Πολίτη σε πρόσφατη Έκθεσή – Αυτοψία στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Κορίνθου, υποστηρίζει, ότι θα πρέπει να επιδιωχθεί η κατάργηση της κράτησης των ανηλίκων σε φυλακές ενώ η διατήρησή της θα πρέπει να προβλέπεται μόνο για ελάχιστες περιπτώσεις σοβαρών αδικημάτων, όπως λ.χ. εγκλήματα κατά της ζωής και αποκλειστικά ως έσχατη λύση για αυτούς που έχουν συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος της ηλικίας τους (βλ. Έκθεση Επίσκεψης - Αυτοψίας του Συνηγόρου του Πολίτη, στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Κορίνθου, Μάρτιος 2015).

Ταυτόχρονα με την αύξηση του κατώτατου ορίου έναρξης της ποινικής ευθύνης από τα 13 στα 15 χρόνια, ο έλληνας νομοθέτης ευθυγραμμίζεται με τις προβλέψεις άλλων ευρωπαϊκών έννομων τάξεων αλλά και με τη σύσταση των Στοιχειωδών Κανόνων των Ηνωμένων Εθνών για την Απονομή της Δικαιοσύνης σε Ανηλικούς (Κανόνες του Πεκίνου) να μην καθορίζεται η ηλικία έναρξης σε πολύ πρώιμο στάδιο.

Επίσης τροποποιείται η προηγούμενη πρόβλεψη του άρθρου 130 του Ποινικού Κώδικα και το αναμορφωτικό μέτρο της τοποθέτησης στο ίδρυμα αγωγής παύει αυτοδικαίως με τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου έτους του υπαίτιου, καθώς είχε παρατηρηθεί, ότι με την προηγούμενη ρύθμιση του άρθρου 3 του ν. 3860/2010 παρέμεναν στο ίδρυμα αγωγής ανήλικοι μικρής ηλικίας από οκτώ ετών μαζί με μετεφήβους έως και είκοσι πέντε ετών, γεγονός που αλλοιώνει τον εκπαιδευτικό – διαπαιδαγωγικό χαρακτήρα του ιδρύματος, το οποίο άλλωστε αποτελεί δομή ημιελεύθερης διαβίωσης.

Λαμβάνεται πρόνοια ώστε οι ως άνω ευεργετικές διατάξεις περιορισμού της επιβολής του ποινικού σωφρονισμού στα αδικήματα τους άρθρου 127 παράγραφος 1 να καταλαμβάνει και εκείνους τους ανηλικούς, που είτε κα-

τά το χρόνο δημοσίευσης του νόμου έχουν καταδικαστεί είτε είναι προσωρινά κρατούμενοι, παρέχοντας τη δυνατότητα να απολυθούν με βούλευμα του αρμόδιου συμβουλίου πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής ενώ παρόμοια ρύθμιση προβλέπεται και για τους ενήλικες πλέον κρατούμενους εφόσον έχουν εκτίσει το 1/3 της ποινής του περιορισμού σε ειδικό κατάστημα κράτησης.

Τέλος καταργείται η τοποθέτηση σε ίδρυμα αγωγής, εκκείνων των ανηλίκων, που δεν έχουν τελέσει πράξη, που θα αποτελούσε κακούργημα ή πλημμέλημα αν την τελούσε ενήλικος, με την αιτιολογία ότι διαβιούν σε κοινωνικό περιβάλλον ατόμων τα οποία τελούσαν καθ' έξη ή κατ' επάγγελμα αξιόποινες πράξεις. Εξάλλου, το μέτρο υπό στοιχεία ιβ' του άρθρου 122 ΠΚ δεν παύει ως ένα βαθμό να είναι περιοριστικό της ελευθερίας και ως δυσμενές προϋποθέτει την προηγούμενη διάπραξη αξιόποινης πράξης.

Μέτρα για τους «φιλοξενούμενους» αλλοδαπούς κρατούμενους (παρ. 3 του άρθρου 2 του παρόντος σχεδίου νόμου):

Στις φυλακές της χώρας παραμένουν, σήμερα, εκτός των κρατούμενων, και 506 «φιλοξενούμενοι» υπό απέλαση αλλοδαποί, οι οποίοι παρά το γεγονός ότι έχουν εκτίσει την ποινή τους, είναι σε δυσμενέστερο νομικό καθεστώς, αφού δεν υπόκεινται πλέον στις εγγυήσεις του σωφρονιστικού κώδικα. Αυτή η «φιλοξενία»-κράτηση μπορεί να διαρκέσει, σήμερα, μέχρι 18 μήνες, διάστημα που είναι εξαιρετικά παρατεταμένο, επιβαρύνει το σωφρονιστικό σύστημα και αντιβαίνει τόσο στην αρχή της αναλογικότητας όσο και στις προστατευτικές διατάξεις του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ.

Με το άρθρο 2 του παρόντος νομοσχεδίου, τροποποιείται το άρθρο 74 του Ποινικού Κώδικα και θεσμοθετείται η υποχρέωση των αρχών να δρουν έγκαιρα, δηλαδή πέντε μήνες πριν τον χρόνο της υφ' όρον απόλυσης, ώστε να προετοιμάζεται η απέλαση (π.χ. έκδοση ταξιδιωτικών εγγράφων) ή να διαπιστώνεται το ανέφικτο αυτής. Παράλληλα τίθεται ανώτατο όριο κράτησης ενός μήνα ή το πολύ τριών μηνών, αν ο αλλοδαπός παρεμποδίζει την προετοιμασία της απέλασής του. Διευκολύνεται έτσι η ομαλή λειτουργία των φυλακών με την αποσυμφόρηση από άτομα που δεν εκτίουν πλέον ποινές και τηρούνται ταυτόχρονα οι συνταγματικές εγγυήσεις της προσωπικής ελευθερίας και οι θεμελιώδεις αρχές του ποινικού δικαίου. Η τροποποίηση άλλωστε αυτή ήταν επιβεβλημένη και για την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας μας με τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ όσο και με τις Γνωμοδοτήσεις ανώτερων και ανώτατων εισαγγελικών λειτουργιών (ΓνΕισΑΠ 2/1993, ΓνΕισΕφΠειρ 522/2000, ΓνΕισΑΠ 3/2006) και με τα Πορίσματα του Συνηγόρου του Πολίτη (Πόρισμα 1382/2000, Έγγραφο Αυτοψίας στη Δ/ση Αλλοδαπών Αττικής 25.1.2011).

Ευνοϊκά μέτρα για ασθενείς, υπερήλικες και άτομα με αναπηρίες (παράγραφοι 2, 6, 7, 8, 9 και 10 του άρθρου 2 του παρόντος σχεδίου νόμου):

Με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου προβλέπονται μια σειρά από αναγκαίες ρυθμίσεις για τη λήψη πρόσθετων μέτρων επιεικειας για τις ειδικές ομάδες των ασθενών κρατούμενων, των υπερηλίκων, των ατόμων με αναπηρίες και των εξαρτημένων που συμμετέχουν σε θεραπευτικό πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης. Οι δυσχερείς συνθήκες διαβίωσης που επικρατούν στα καταστήματα κράτησης βιώνονται από τα άτομα αυτά ακόμα δυσμενέ-

στερα, καθώς το σωφρονιστικό σύστημα αδυνατεί έως τώρα να τους παρέχει προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες ανάγκες τους υποδομές και όρους κράτησης, καθώς και την αναγκαία ιατρική περίθαλψη. Προκειμένου να υπάρχει μια άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος παράλληλα με την αναζήτηση λύσεων στην κατεύθυνση των δομικών παρεμβάσεων, το νομοσχέδιο προβλέπει μια σειρά από διατάξεις που διευρύνουν τη δυνατότητα κατ' οίκον έκτισης της ποινής και προβλέπουν ευμενέστερες ρυθμίσεις για την απόλυση των κρατούμενων αυτών υπό όρο και τον ευεργετικό υπολογισμό των ημερών ποινής.

Η κατ' οίκον έκτιση της ποινής προβλέπεται ήδη στο άρθρο 56 εδάφιο β' του Ποινικού Κώδικα για άτομα που έχουν υπερβεί το εβδομηκοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους. Ο θεσμός της κατ' οίκον έκτισης είναι ένας σύγχρονος σωφρονιστικός θεσμός που υιοθετήθηκε στη χώρα μας για να παράσχει τη δυνατότητα εναλλακτικής έκτισης της ποινής σε κρατούμενους των οποίων ο εγκλεισμός σε κατάστημα κράτησης θα ήταν υπέρμετρα δυσανάλογος λόγω της ηλικίας τους ή της σοβαρής κατάστασης της υγείας τους. Μετά την παρούσα ρύθμιση, η οποία αποτελεί πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη, τροποποιείται το άρθρο 56 του Ποινικού Κώδικα και δίνεται η δυνατότητα να επεκταθεί ο θεσμός και να τύχει εφαρμογής και για ποινές μεγαλύτερης διάρκειας, καθώς μάλιστα το όριο μετατροπής της ποινής σε χρήμα έχει ανέλθει στα πέντε έτη.

Περαιτέρω, σημαντικές τροποποιήσεις επέρχονται στο άρθρο 110Α Π.Κ. Η ρύθμιση επεκτάθηκε σε όλες τις κατηγορίες πασχόντων ατόμων που αντιμετωπίζονται ενιαία στις παρούσες ρυθμίσεις, δηλαδή: α) σε κρατούμενους με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, και β) σε κρατούμενους με ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω εφόσον εξαιτίας της αδυναμίας αυτοεξυπηρέτησής τους για λόγους υγείας η κράτησή τους σε κατάστημα κράτησης καθίσταται ιδιαίτερα επαχθής. Παρόλα αυτά, εκτιμήθηκε ότι, για περιπτώσεις που το ύψος της επιβληθείσας ποινής είναι ιδιαίτερα μεγάλο, η αντιμετώπιση θα έπρεπε να είναι κατ' αρχάς διαφοροποιημένη. Ειδικότερα, όταν εκτίεται πρόσκαιρη κάθειρξη αν έχει εκτιθεί με οποιοδήποτε τρόπο το ένα πέμπτο της ποινής, και όταν εκτίεται ποινή ισόβιας κάθειρξης αν ο κρατούμενος έχει αναπηρία μεγαλύτερη από ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) και έχει εκτίσει με οποιοδήποτε τρόπο δέκα έτη, είναι δυνατόν να απολυθεί. Στην περίπτωση της ισόβιας κάθειρξης ο απολυόμενος εκτίει το υπόλοιπο της ποινής του στην κατοικία του, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 56 Π.Κ., όπου άλλωστε, πλέον, ρητά καλύπτεται το κενό ως προς τη δυνατότητά του να λαμβάνει από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών άδεια εξόδου από την κατοικία του για λόγους εκπαίδευσης, εργασίας ή νοσηλείας.

Η διακρίβωση της αναπηρίας γίνεται μετά από αίτηση του καταδίκου από το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο. Ο εισαγγελέας μετά την υποβολή της αίτησης διατάσσει ειδική πραγματογνωμοσύνη για τη διακρίβωση των σχετικών προϋποθέσεων και την πιστοποίηση του ποσοστού αναπηρίας, μόνο στην περίπτωση που αυτό δεν είναι ήδη βεβαιωμένο από το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.), ώστε να αποφεύγονται περιττές ταλαιπωρίες των κρατούμενων, και τα υποβάλλει με την πρότασή του στο συμβούλιο.

Επιπρόσθετα με το παρόν άρθρο τροποποιούνται οι παράγραφοι 1, 2 και 6 του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα και μειώνεται το ελάχιστο όριο που απαιτείται

για τη δυνατότητα απόλυσης υπό όρο των κρατουμένων με ποινή ισόβιας κάθειρξης κατά ένα (1) έτος. Η ρύθμιση αυτή κρίνεται αναγκαία προκειμένου να επιτευχθεί η σχετική ελάφρυνση του σωφρονιστικού συστήματος η οποία είναι προαπαιτούμενο ώστε να επιχειρηθεί στη συνέχεια ολοκληρωμένη παρέμβαση για την αντιμετώπιση των χρόνιων προβλημάτων του σωφρονιστικού συστήματος. Σημειώνεται, άλλωστε, ότι ενόψει της αυξημένης συχνότητας επιβολής της ποινής της ισόβιας κάθειρξης τα τελευταία χρόνια και του μεγάλου αριθμού κρατουμένων που εκτίουν αυτή στα σωφρονιστικά καταστήματα της χώρας (υπολογίζεται ότι ανέρχονται στον αριθμό των 1.000 και ότι συνιστά αναλογικά το μεγαλύτερο ποσοστό στην Ευρώπη) περιορίζεται σημαντικά η απειλή της και στο Σχέδιο Νέου Ποινικού Κώδικα.

Το παρόν άρθρο προβλέπει επίσης την τροποποίηση της παραγράφου 7 του άρθρου 105 για τον ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής. Με το ισχύον καθεστώς προβλέπεται ο ευεργετικός υπολογισμός ημερών ποινής για ορισμένες κατηγορίες βαρέως πασχόντων κρατουμένων, για κρατούμενους με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, καθώς και για τις μητέρες που κρατούνται μαζί με τα ανήλικα (μέχρι 3 ετών) παιδιά τους για το λόγο ότι αδυνατούν λόγω της κατάστασής τους να εργασθούν στο κατάστημα κράτησης και να τύχουν της εφαρμογής των σχετικών διατάξεων. Επιπλέον, ο ευεργετικός υπολογισμός ημερών ποινής επεκτείνεται και στην κατηγορία των κρατουμένων που νοσηλεύονται για τουλάχιστον τέσσερις μήνες σε νοσοκομείο ή θεραπευτικό κατάστημα, καθώς και στους κρατούμενους με ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω εφόσον κριθεί με τη διαδικασία της παραγράφου 3 του άρθρου 110 Α ΠΚ ότι δεν δύνανται να αυτοεξυπηρετηθούν λόγω της κατάστασης της υγείας τους. Η επέκταση αυτή κρίνεται δικαιοπολιτικά αναγκαία, καθώς υφίστανται και για αυτή την κατηγορία κρατουμένων οι ίδιοι λόγοι αδυναμίας να εργασθούν και να τύχουν των διατάξεων περί ευεργετικού υπολογισμού της ποινής. Για λόγους ομοιότητας προς αυτές τις περιπτώσεις ο ίδιος θεσμός επεκτείνεται και σε όσους κρατούμενους απαγορεύεται ύστερα από γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος η ανάληψη εργασίας ή απασχόλησης που μπορεί βάσιμα να προκαλέσει σοβαρή και μόνιμη βλάβη στην υγεία τους και σε εκείνους που νοσηλεύονται σε θεραπευτικά καταστήματα ή νοσοκομεία εφόσον η νοσηλεία τους έχει διαρκέσει τουλάχιστον τέσσερις μήνες. Τέλος, ο ευεργετικός υπολογισμός επεκτείνεται: α) σε κρατούμενους που συμμετέχουν σε πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης των κατ' άρθρο 51 φαρμάκων από ναρκωτικά, καθώς λόγω της συμμετοχής τους σε αυτό αδυνατούν να εργασθούν αλλά και για να υποστηριχθεί η θεραπευτική τους προσπάθεια, καθώς και β) σε κρατούμενους αστυνομικών τμημάτων ή αστυνομικών διευθύνσεων για όσο διάστημα διαρκεί η κράτησή τους στους χώρους αυτούς, ενόψει του δυσμενέστερου χαρακτήρα του τρόπου κράτησης που εφαρμόζεται εκεί. Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 7 αποσαφηνίζεται το ζήτημα του ευεργετικού υπολογισμού της ποινής, ο οποίος πλέον είναι καθολικός, δηλαδή προσμετράται και στην λήξη ποινής, τη μετατροπή και την αθροιστική έκτιση των ποινών.

Τέλος προστίθεται τελευταία παράγραφος 8 στο άρθρο 105 του Ποινικού Κώδικα. Με την προτεινόμενη διάταξη λαμβάνεται μέριμνα ώστε να μην διακόπτεται ο ευεργετικός υπολογισμός ημερών ποινής λόγω εργασίας

για όσο χρονικό διάστημα υπάρχει αδυναμία του κρατουμένου να εργαστεί λόγω νοσηλείας του στο Νοσοκομείο Κρατουμένων Κορυδαλλού, στο Ψυχιατρείο Κορυδαλλού, καθώς και σε οποιοδήποτε άλλο νοσηλευτικό ίδρυμα της χώρας.

Ποινές για αδικήματα τελούμενα εντός των καταστημάτων κράτησης και κατά την άδεια (παράγραφος 4 του άρθρου 2 του παρόντος σχεδίου νόμου):

Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 94 του Ποινικού Κώδικα έτσι ώστε να αποκλείεται η συγχώνευση ποινών που επιβλήθηκαν για τα αδικήματα που αναφέρονται σε αυτήν και τελέστηκαν από κρατουμένους εντός καταστήματος κράτησης κατά τη διάρκεια της κράτησής τους ή κατά το χρόνο άδειας. Με τη ρύθμιση αυτή, που αποτελεί πρόταση τόσο της Εταιρίας Δικαστικών Μελετών όσο και της Ομοσπονδίας Σωφρονιστικών Υπαλλήλων, επιχειρείται να αντιμετωπιστούν τα φαινόμενα βίας μεταξύ των κρατουμένων, καθώς και μεταξύ κρατουμένων και προσωπικού των καταστημάτων κράτησης, αλλά και να προστατευθεί η υγεία και η ζωή των κρατουμένων. Η βία εντός των φυλακών είναι πρόβλημα που επιδεινώνεται λόγω των ιδιαίτερα δυσχερών συνθηκών στα καταστήματα κράτησης, ενώ είναι ένα από τα θέματα που έχει απασχολήσει την Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας του Συμβουλίου της Ευρώπης στις πρόσφατες εκθέσεις της (CPT, 2009, 2011) και γι' αυτό κρίνεται επιβεβλημένη η στοχοθετημένη αυτή ρύθμιση. Τέλος, με την αθροιστική έκτιση ποινής για αδικήματα που τελούνται κατά την άδεια, προστατεύεται και θωρακίζεται καλύτερα ο θεσμός των αδειών και ταυτόχρονα το μέτρο λειτουργεί αποτρεπτικά σε επίπεδο πρόληψης.

Εγκλημα άρθρου 312 Π.Κ. «Πρόκληση βλάβης με συνεχή σκληρή συμπεριφορά» (παράγραφος 15 του άρθρου 2 του παρόντος σχεδίου νόμου).

Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 312 του Ποινικού Κώδικα (έως σήμερα υπό τον τίτλο: σωματική βλάβη ανηλίκων). Ποινικοποιείται η συνεχής σκληρή συμπεριφορά εφόσον προξενεί όχι μόνο σωματική κάκωση αλλά και βλάβη της σωματικής ή ψυχικής υγείας σε άτομα οποιασδήποτε ηλικίας. Βαρύτερη ποινή, υπό την επιφύλαξη σχετικής ρήτρας επικουρικότητας, επιβάλλεται αν το θύμα είναι ανήλικο ή ανυπεράσπιστο ή ήταν υπό την επιμέλεια ή την εξουσία του δράστη, καθώς και αν η βλάβη προήλθε από παραμέληση των υποχρεώσεων του δράστη (εγκατάλειψη). Η λέξη «κακόβουλα» συνιστά αξιολογική έννοια και μάλιστα ιδιαίτερα αόριστη και για αυτό το λόγο αντικαταστάθηκε από τη φράση συστηματική παραμέληση. Επισημαίνεται πάντως ότι η πράξη μεταξύ ανηλίκων παραμένει ατιμώρητη εκτός εάν υπάρχει διαφορά ηλικίας άνω των τριών ετών, καθώς οι συμπεριφορές αυτές μεταξύ ανηλίκων της ίδιας ηλικίας θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με μέτρα διαπαιδαγώγησης και όχι εμπλοκής με τον ποινικό νόμο.

Η νομοθετική αυτή εξέλιξη κρίνεται αναγκαία για την προστασία εννόμων αγαθών, κυρίως ενός συγκεκριμένου κύκλου ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ανηλίκων και νεαρών ενήλικων), απέναντι σε ένα σύνθετο είδος εγκληματικής συμπεριφοράς που υλοποιείται με επαναλαμβανόμενο –συνεχή, σκληρό τρόπο (συνήθως άσκηση σωματικής και ψυχολογικής βίας –εκφοβισμού, που υποδαυλίζονται και από ρατσιστικές αντιλήψεις και στερεότυπα). Άλλωστε, η ποινική αυτή καταστολή συμβιβάζεται

με τη βασική αρχή της αντιμετώπισης του ποινικού δικαίου ως *ultima ratio*, αφού ενεργοποιείται μόλις με την επέλευση ορισμένων βλαπτικών αποτελεσμάτων, όπως η σωματική κάκωση ή άλλη βλάβη της σωματικής και ψυχικής υγείας.

Άρθρο 3

Τροποποιήσεις του κώδικα ποινικής δικονομίας

Με την παράγραφο 1, καταργείται η πρόβλεψη της παραγράφου 2 του άρθρου 45Α' του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας περί καταβολής χρηματικού ποσού μέχρι 1.000 ευρώ σε μη κερδοσκοπικό ή κοινωφελές νομικό πρόσωπο. Σε μια δύσκολη οικονομική συγκυρία για τη χώρα, η επιβολή ενός μέτρου με οικονομικό περιεχόμενο απευθύνεται σε έναν εξαιρετικά περιορισμένο πληθυσμό ανηλίκων, ενώ και η παιδαγωγική του λειτουργία φαίνεται περιορισμένη, καθώς το μέτρο θα υλοποιείται από τους έχοντες τη γονική μέριμνα των ανηλίκων και λιγότερο από τους τελευταίους.

Με την παράγραφο 2, τροποποιείται η παράγραφος 2 του άρθρου 239 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και προβλέπεται ρητά ότι και ο ανήλικος κατηγορούμενος έχει πρόσβαση στην έκθεση που συντάσσουν οι επιμελητές ανηλίκων συλλέγοντας τις απαιτούμενες πληροφορίες μετά από εντολή του ενεργούντος την ανάκριση, καθώς η προϋπόθεση αυτή είναι απαραίτητη για την ικανοποιητική άσκηση των υπερασπιστικών του δικαιωμάτων.

Με την παράγραφο 3, τροποποιείται το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 282 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και καταργείται η προηγούμενη ρύθμιση της επιβολής του μέτρου της τοποθέτησης σε ίδρυμα αγωγής ως περιοριστικού όρου αντί της προσωρινής κράτησης, καθώς είχε κατακριθεί από τη θεωρία ότι επρόκειτο ουσιαστικά για επιβολή προσωρινής κράτησης με άλλη ονομασία (βλ. σχετικά Χ. Δημόπουλος-Κ. Κοσμάτος, Δίκαιο Ανηλίκων, 2η έκδ., 2010, σ.165.), με εξαίρεση την περίπτωση, όπου ο ανήλικος παραβιάζει τα εξωιδρυματικά μέτρα που του έχουν επιβληθεί καθιστώντας μόνο τότε δυνατή την αντικατάστασή τους με το μέτρο της περίπτωσης ιβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 122 του Ποινικού Κώδικα.

Επίσης, τροποποιείται (με την παράγραφο 6) η παράγραφος 6 του άρθρου 282 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και περιορίζεται η επιβολή της προσωρινής κράτησης ποσοτικά, μόνο στις πράξεις για τις οποίες επιβάλλεται ο περιορισμός σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων ενώ προβλέπεται (παράγραφος 7) δικαίωμα εφέσεως κατά παραπεμπτικού βουλεύματος και στον ανήλικο σε εναρμόνιση με τις διατάξεις των άρθρων 37 παράγραφος 2 και 40 παράγραφος 2 περίπτωση β' στοιχ. Ν της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Καταργείται (παράγραφος 10) η καταγραφή των αναμορφωτικών μέτρων στο ποινικό μητρώο, καθώς πρόκειται για αθωωτικές αποφάσεις και ως εκ τούτου δεν επιτρέπεται να διαιωνίζονται νομικές και στιγματιστικές συνέπειες των ποινών, όπως είναι η καταγραφή στο ποινικό μητρώο.

Άρθρο 4

Τροποποιήσεις στη νομοθεσία για τα ναρκωτικά

Το νομοσχέδιο προβλέπει μια σειρά από ρυθμίσεις που διευκολύνουν την επιλογή της απεξάρτησης αντί της

φυλακής. Ειδικότερα, πέρα από τον ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής για κρατούμενους που συμμετέχουν σε πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης από ναρκωτικά, με στόχο να υποστηριχθεί η θεραπευτική τους προσπάθεια, ο οποίος ήδη προβλέπεται με την τροποποίηση της παραγράφου 7 του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα με το άρθρο 2 του παρόντος νομοσχεδίου, το παρόν άρθρο περιλαμβάνει σειρά ρυθμίσεων που εξειδικεύονται παρακάτω:

Α) Αντικαθίστανται οι περιπτώσεις α' και β' του άρθρου 31 του ν. 4139/2013 «Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις» ώστε να εφαρμόζεται πιο αποτελεσματικά η δυνατότητα των προσωρινά κρατούμενων ατόμων οι οποίοι το επιθυμούν, να παρακολουθήσουν ειδικό πρόγραμμα απεξάρτησης εντός θεραπευτικών καταστημάτων ή ειδικών καταστημάτων κράτησης ή καταστημάτων κράτησης ή ειδικών τμημάτων αυτών όπου λειτουργεί τέτοιο. Περαιτέρω διευκολύνεται η συμμετοχή, με την επιτυχή ολοκλήρωση της παραπάνω φάσης, σε ειδικό πρόγραμμα ψυχολογικής απεξάρτησης. Τέλος, η αναλογική εφαρμογή του άρθρου 34 παράγραφος 3 του νόμου επελέγη για την καλύτερη σύνδεση της θεραπείας του κρατούμενου με τον κατάλληλο χώρο όπου μπορεί να αναπτυχθεί αυτή και την παροχή κάθε σχετικής διευκόλυνσης σε αυτόν. Οι ίδιες σκέψεις επέδρασαν και στις τροποποιήσεις που επιχειρήθηκαν στα άρθρα 34 παράγραφοι 1 και 2 του ν. 4139/2013.

Β) Αντικαθίσταται η ρύθμιση του άρθρου 32 της παρ. 1 του ν. 4139/2013 «Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις», η οποία υπήρξε νομοθετικά ατελής δημιουργώντας δυσχέρειες εφαρμογής.

Η σημασία της προτεινόμενης ρύθμισης εντοπίζεται και στην περίπτωση δεκάδων πρώην κρατούμενων που έχουν ενταχθεί (με βάση το άρθρο 32) ή ολοκληρώσει (με βάση το άρθρο 33) θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης και, παρότι έχουν ολοκληρώσει το χρόνο αναστολής, εξακολουθούν να επιβαρύνονται με επαχθείς βεβαιωμένες χρηματικές ποινές. Ο ίδιος θεσμός επεκτείνεται άλλωστε πιά ρητά και στο άρθρο 35 του σχετικού νόμου.

Γ) Αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4139/2013 για λόγους ομοιομορφίας της χρησιμοποιούμενης ορολογίας.

Δ) Αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο και το στοιχείο α' της παρ. 1 του άρθρου 33 του ν. 4139/2013 «Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις» προκειμένου να τύχουν ευρύτερης εφαρμογής οι διατάξεις περί αναστολής εκτέλεσης της ποινής με την εισαγωγή σε θεραπευτικό πρόγραμμα για πράξεις που πάντως τελέστηκαν πριν την έναρξη της θεραπευτικής προσπάθειας.

Ε) Αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4139/2013 «Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις» προκειμένου το τεκμήριο, όσων έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης ότι ήταν εξαρτημένοι κατά την εισαγωγή τους σε αυτό είχαν αποκτήσει την έξη της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, να επεκταθεί και στο προηγούμενο χρονικό διάστημα αυτής, όπως πραγματικά συμβαίνει, αφού η διαδικασία της εξάρτησης προϋποθέτει και λογικά μια μακρόχρονη εξακολούθηση της εν λόγω συμπεριφοράς.

ΣΤ) Αντικαθίσταται το άρθρο 34 του ν. 4139/2013 «Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις», ώστε στο ίδιο πνεύμα με τις αλλαγές του άρθρου 31 περίπτωση β', να εφαρμόζεται πιο αποτελεσματικά η δυνατότητα των καταδικασθέντων οι οποίοι το επιθυμούν, να

παρακολουθήσουν ειδικό πρόγραμμα απεξάρτησης εντός θεραπευτικών καταστημάτων ή ειδικών καταστημάτων κράτησης ή καταστημάτων κράτησης ή ειδικών τμημάτων αυτών όπου λειτουργεί τέτοιο, ενώ διευκολύνεται η συμμετοχή των κρατούμενων, με την επιτυχή ολοκλήρωση της παραπάνω φάσης, σε ειδικό συμβουλευτικό πρόγραμμα ψυχολογικής απεξάρτησης. Ως προς την παρ. 2 του άρθρου 34 του ν. 4139/2013 «Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις» διευκρινίζονται ορισμένα σημεία που ήταν ασαφή στην ήδη υπάρχουσα διάταξη και διευκολύνεται η απεξάρτηση κρατούμενων και για άλλα εγκλήματα πέραν των αναφερομένων στο άρθρο 32 της παρ. 1 του ν. 4139/2013. Επιλέγεται η ορισμένη σύνδεση της διάρκειας του χρόνου αυτού με τις προσωπικές ανάγκες απεξάρτησης, όπως αυτές θα κρίνονται από τον υπεύθυνο του σχετικού προγράμματος.

Ζ) Αντικαθίσταται το άρθρο 35 του ν. 4139/2013 «Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις» με στόχο την ευθυγράμμιση του με την επικαιρότερη αναδιατύπωση του άρθρου 105 Π.Κ., όπως συμβαίνει με το άρθρο 2 παράγραφοι 5 και 6 του παρόντος, αλλά και τη συναρμογή των ευνοϊκών έννομων συνεπειών που περιλαμβάνονται εδώ με τις προβλέψεις του άρθρου 4 («έκτακτα μέτρα για την αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης»), ώστε να μπορούν να λειτουργούν τα προβλεπόμενα κίνητρα για την απεξάρτηση. Ειδικότερα, για όσους έχουν καταδικαστεί για εγκλήματα που αναφέρονται στο άρθρο 32 παράγραφος 1 δεν απαιτείται πια η συμπλήρωση ελάχιστου χρόνου παραμονής 1/5 στο κατάστημα κράτησης. Η διάταξη αυτή διατηρεί και στοιχεία αντεγκληματικά, και μάλιστα ειδικοπροληπτικά, αφού στηρίζεται στη θεώρηση ότι η διαδικασία της απεξάρτησης μπορεί αποτελεσματικότερα να συμβάλει στην αποτροπή του εγκλήματος, ενώ άλλωστε εκ των πραγμάτων η διαδικασία της θεραπείας καταλαμβάνει σημαντικό - σχεδόν αντίστοιχο των προβλέψεων της προϊσχύουσας ρύθμισης - χρονικό διάστημα. Τέλος, καταργείται η παράγραφος 5 του εν λόγω άρθρου, αφού οι περιπτώσεις που αφορούσε η σχετική ρύθμιση υπάγονται πια στη γενική πρόβλεψη του άρθρου 105 Π.Κ. Με τον τρόπο αυτόν θεωρείται ότι αίρονται διαφοροποιήσεις στην αντιμετώπιση καταδικασθέντων σε ισόβια κάθειρξη για πράξεις του ν. 4139/2013 έναντι άλλων περιπτώσεων κρατούμενων στους οποίους επιβάλλεται η ίδια ποινή. Κάτι τέτοιο ήταν αναγκαίο, καθώς με το ισχύον καθεστώς αφενός επαναξιολογείτο ανεπιτρέπτα το είδος του εγκλήματος που τελέστηκε, αφετέρου παραβλεπόταν η ειδικοπροληπτική δυναμική της σύνδεσης της απεξάρτησης με την υφ' όρον απόλυση. Άλλωστε, η νέα παράγραφος 5 του άρθρου 35 του ν. 4139/2013 που αφορά τις βεβαιωμένες ποινές είναι απαραίτητη για την ευθυγράμμιση με το πνεύμα της διάταξης του άρθρου 32 της παρ. 1 γ' του ίδιου νόμου, όπως ήδη είχε, αλλά και με βάση το νέο περιεχόμενό της.

Η) Τροποποιείται το άρθρο 51 του ν. 4139/2013 «Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις». Στο παρόν άρθρο προστέθηκε στους εγκεκριμένους οργανισμούς και φορείς για την υλοποίηση των δράσεων του αρ. 30 και το Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατούμενων Ελεώνα Θήβας, ώστε να μη γίνεται δυσμενής διάκριση σε βάρος των κρατούμενων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα αυτό και οι οποίοι μέχρι σήμερα δεν μπορούσαν να απολαύσουν των ευεργετικών διατάξεων του νόμου.

Άρθρο 5

Με το άρθρο 5 αντικαθίσταται το άρθρο 17 του ν. 2298/1995 (Α' 62) και συγκεκριμένα η περίπτωση β' της παραγράφου 4 και η παράγραφος 10 ενώ καταργείται η παράγραφος 5 του ίδιου άρθρου. Κατ' αρχάς ορίζεται ότι η τοποθέτηση στο Ίδρυμα Αγωγής επιβάλλεται ως περιοριστικός όρος μόνο υπό τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 282 ΚΠΔ και αναφορικά με την άδεια δοκιμασίας ή άδεια για λόγους υγείας, που χορηγούνται από τον Δικαστή Ανηλικών σε όσους έχουν εισαχθεί στα Ίδρύματα Αγωγής, ορίζεται ότι ο σχετικός χρόνος άδειας υπολογίζεται ως χρόνος έκτισης του αναμορφωτικού μέτρου του άρθρου 122 παράγραφος 1 περίπτωση ιβ' Π.Κ. Επίσης, καταργείται η παράγραφος 5 του ως άνω άρθρου, η οποία επέτρεπε την τοποθέτηση ανηλικού στο Ίδρυμα Αγωγής στο πεδίο της πρόληψης.

Άρθρο 6

Έκτακτα μέτρα για την αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης

Αποτελεί κοινή διαπίστωση τόσο εθνικών αρχών και οργανισμών (Διακομματική Επιτροπή της Βουλής, Συνήγορος του Πολίτη, Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου) όσο και διακρατικών (Επιτροπή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας του Συμβουλίου της Ευρώπης - CPT), ότι οι συνθήκες υπέρμετρου συνωστισμού που επικρατούν στα καταστήματα κράτησης της χώρας δημιουργούν αβίωτες συνθήκες εγκλεισμού που δεν συνάδουν με τις αρχές του κράτους δικαίου. Εξάλλου οι πρόσφατες συνεχείς καταδικαστικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) εκτός του ότι επιφέρουν μεγάλη οικονομική επιβάρυνση στον κρατικό προϋπολογισμό αποτελούν και μεγάλης ηθικής βαρύτητας κύρωση που καλεί τόσο σε άμεσες όσο και σε μακροπρόθεσμες σε βάθος χρόνου παρεμβάσεις. Οι συνθήκες κράτησης επιδεινώνονται έτι περαιτέρω από χρόνιες δυσλειτουργίες του σωφρονιστικού συστήματος, οι οποίες απαιτούν μακροχρόνιο σχεδιασμό και οργάνωση προκειμένου να αντιμετωπιστούν με όρους αντεγκληματικής αποτελεσματικότητας. Αν και είναι γνωστό ότι τα έκτακτα μέτρα αποσυμφόρησης δεν οδηγούν στην επίλυση του προβλήματος αλλά αποτελούν μια προσωρινή λύση, η παρούσα ρύθμιση κρίνεται απολύτως αναγκαία προκειμένου να αντιμετωπιστεί με άμεσο και αποτελεσματικό τρόπο η ακραία υπερφόρτωση που επικρατεί σήμερα στα καταστήματα κράτησης της χώρας. Έτσι, με το παρόν άρθρο, το οποίο επαναλαμβάνει ρυθμίσεις που επιχειρήθηκαν και τα προηγούμενα έτη, μεταξύ άλλων με τους πρόσφατους νόμους 4043/2012 και 4274/2014, καθορίζονται οι προϋποθέσεις απόλυσης κρατούμενων εναντίον της ανάκλησης έτσι ώστε να υπάρξει η απολύτως αναγκαία αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης, λαμβάνοντας παράλληλα μέριμνα για την ειδικοπροληπτική επίδραση της διάταξης στη συμπεριφορά των απολυομένων αφού προβλέπεται η έκτιση του υπολοίπου της ποινής σε περίπτωση που υποπέσουν σε νέο εκ δόλου αδίκημα και καταδικαστούν αμετάκλητα σε ποινή στερητική της ελευθερίας μεγαλύτερη των δύο ετών εντός πέντε ετών από την απόλυσή τους.

Άρθρο 7

Μετατροπή ανεκτέλεστων αποφάσεων

Με το προτεινόμενο άρθρο ορίζεται ότι ποινές στερητικές της ελευθερίας που δεν υπερβαίνουν τα πέντε έτη και δεν έχουν εκτελεσθεί ούτε ετατραπεί έχρι τη δη οσίευση του νό ου δύνανται να ετατραπούν σε χρη ατικές. Με τη ρύθμιση αυτή εκκαθαρίζονται ανεκτέλεστες δικαστικές αποφάσεις πράγμα που θα συμβάλει στην αποσυμφόρηση των υπηρεσιών του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης, ενώ δεν είναι αμελητέα η εισροή εσόδων στα ταμεία του κράτους που αναμένεται από την εφαρμογή. Το παρόν άρθρο επαναλαμβάνει αντίστοιχες ρυθμίσεις προηγούμενων ετών που επιδίωξαν να αντιμετωπίσουν με ανάλογο τρόπο το ζήτημα αυτό και ιδίως των νόμων 3346/2005 και 4198/2013. Περαιτέρω, δίνεται η δυνατότητα σε καταδικασθέντες που στη σύγχρονη δύσκολη οικονομική συγκυρία αδυνατούν να καταβάλουν το ποσό της μετατροπής της ποινής τους σε χρήμα, να τύχουν της εφαρμογής των διατάξεων των παραγράφων 4 έως 8 του άρθρου 82 του Ποινικού Κώδικα. Το σημείο αυτό είναι σημαντικό ιδίως ενόψει της πρόβλεψης δυνατότητας μετατροπής σε παροχή κοινωφελούς εργασίας.

Άρθρο 8

Μεταβατικές διατάξεις

Στο άρθρο 8 διατυπώνονται ρυθμίσεις μεταβατικού χαρακτήρα για λόγους ουσιαστικής δικαιοσύνης και ομαλής μετάβασης στο νεότερο νομοθετικό καθεστώς. Αναφέρονται σε διαφορετικά πεδία των κύριων ζητημάτων που ρυθμίζονται με το σχέδιο νόμου, δηλαδή:

α) προσωρινά κρατούμενους ή εκτίοντες ποινή στερητική της ελευθερίας ανήλικους (παραγράφοι 1 έως 6), β) κρατούμενους για δικαστική απέλαση που δεν έχει καταστεί εφικτή (παρ. 7), γ) απολυθέντες κατ' άρθρο 110Α Π.Κ., δ) στην αναδρομική ισχύ του ευεργετικού υπολογισμού των ημερών ποινής για τους παλαιότερους και τους νέους λόγους αυτού, όπως διαμορφώνονται στο άρθρο 105 παρ. 7 ΠΚ.

Στο ίδιο άρθρο επίσης θεσπίζεται εξουσιοδοτική διάταξη νόμου για την έκδοση κοινής απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και του Υπουργού Οικονομικών με περιεχόμενο τη ρύθμιση ζητημάτων περί των ωρών νυχτερινής απασχόλησης εργασιμων ημερών, ημερήσιας και νυχτερινής απασχόλησης κατά τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες, προς συμπλήρωση της υποχρεωτικής εβδομαδιαίας εργασίας και καθ' υπέρβαση της εβδομαδιαίας υποχρεωτικής εργασίας για το ως άνω προσωπικό και το προσωπικό της υπηρεσίας Εξωτερικής Φρούρησης των Καταστημάτων Κράτησης

Τέλος στην παρ.12 του εν λόγω άρθρου προβλέφθηκε η παράταση της προθεσμίας που αναφέρεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 10 του ν.δ. 3082/1954 μέχρι 31.12.2016 κρίνεται αναγκαία, προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία μηχανοργάνωσης του αρμόδιου Τμήματος του Πρωτοδικείου Αθηνών.

Άρθρο 9

Στο άρθρο 9 θεσπίζεται εξουσιοδοτική διάταξη νόμου για την ίδρυση και λειτουργία κέντρων ανοικτής ή ημιελεύθερης διαβίωσης στα οποία θα υλοποιηθούν τα μέτρα της παραγράφου 1 των άρθρων 122 και 123 του Ποινικού Κώδικα με την έκδοση των σχετικών προεδρικών διαταγμάτων, μετά από πρόταση των αρμόδιων Υπουργών.

Άρθρο 10

Με το παρόν άρθρο προβλέπεται η απολύτως αναγκαία στελέχωση των καταστημάτων κράτησης, έτσι ώστε να αναβαθμιστούν οι παροχές υγείας και συμβουλευτικής προς τους κρατούμενους, αλλά και οι συνθήκες ασφαλούς διαβίωσης και προστασίας τόσο για τους κρατούμενους όσο και για το προσωπικό των σωφρονιστικών καταστημάτων. Η ανεπαρκής στελέχωση τόσο σε επιστημονικό όσο και σε σωφρονιστικό προσωπικό αποτελεί πάγια διαπίστωση τόσο εθνικών όσο και υπερεθνικών αρχών, ενώ υπάρχουν ήδη πτέρυγες εν λειτουργία καταστημάτων κράτησης, καθώς και νέα καταστήματα των οποίων έχει ολοκληρωθεί η ανέγερση, αλλά δεν μπορούν να τεθούν σε λειτουργία λόγω έλλειψης προσωπικού, όπως αυτό στο Νικηφόρο Δράμας.

Άρθρο 11

Η κατάργηση της θέσης του μετακλητού Γενικού Γραμματέα του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. θα επιφέρει αφενός μεν οικονομικό όφελος μέσω της μείωσης της σχετικής δαπάνης, καθώς επίσης και ευελιξία στο έργο του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου.

Αθήνα, 2 Απριλίου 2015

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

Ν. Βούτσης

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Ν. Παρασκευόπουλος

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ. Βαρουφάκης

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ,
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Α.Ν.Δ. Μπαλτάς

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ν. Κοτζιάς

ΥΓΕΙΑΣ

Π. Κουρουμπλής

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, κατάργηση των καταστημάτων κράτησης Γ΄ τύπου και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 1**Κατάργηση των καταστημάτων κράτησης Γ΄ τύπου**

1. Τα άρθρα 1, πλην των παρ. 2, 5 και 7, 2 και 3 του ν. 4274/2014 (Α΄ 147) καταργούνται. Επίσης, καταργείται το π.δ. 168 /2014, ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας Καταστημάτων Κράτησης και Αυτοτελών Τμημάτων Γ΄ Τύπου, καθώς και κάθε άλλη διάταξη κατά το μέρος που αναφέρονται στα «καταστήματα κράτησης Γ΄ τύπου».

2. Η παρ. 2 του άρθρου 19 του Σωφρονιστικού Κώδικα (ν. 2776/1999) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Τα γενικά καταστήματα κράτησης διακρίνονται σε Α΄ και Β΄ τύπου. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 11, στα καταστήματα Α΄ τύπου κρατούνται οι υπόδικοι, οι κρατούμενοι για χρέη και οι κατάδικοι σε ποινή φυλάκισης και στα Β΄ τύπου κρατούνται όλοι οι υπόλοιποι κρατούμενοι.»

Άρθρο 2**Τροποποιήσεις στον Ποινικό Κώδικα**

1. Το άρθρο 54 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 54

Η διάρκεια του περιορισμού σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων δεν υπερβαίνει τα δέκα έτη ούτε είναι μικρότερη από δύο.»

2. Το άρθρο 56 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 56

1. Με ιδιαίτερους νόμους κανονίζεται ο τρόπος εκτέλεσης των ποινών, που προβλέπουν τα άρθρα 38 και 51-55, καθώς επίσης και των μέτρων ασφάλειας που προβλέπουν τα άρθρα 69-72.

2. Εκείνος στον οποίο επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης ή κάθειρξης έως δέκα (10) ετών και έχει υπερβεί το εβδομηκοστό πέμπτο (75ο) έτος της ηλικίας του, εκτίει την ποινή ή το υπόλοιπο της ποινής στην κατοικία του, εκτός αν με ειδική αιτιολογία κριθεί ότι η έκτιση της ποινής σε κατάστημα κράτησης είναι απολύτως αναγκαία για να αποτραπεί αυτός από την τέλεση άλλων αντίστοιχης βαρύτητας εγκλημάτων. Εάν το πιο πάνω όριο ηλικίας έχει συμπληρωθεί κατά την εκδίκαση της υπόθεσης, αποφασίζει το δικαστήριο που επιβάλλει την ποινή. Σε κάθε άλλη περίπτωση, αποφασίζει το συμβούλιο πλημμελειοδικών μετά από αίτηση του καταδικασμένου.

3. Οι εκτίοντες ποινή στην κατοικία τους δύνανται να λαμβάνουν άδεια εξόδου από αυτήν από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης για λόγους εκπαίδευσης, εργασίας ή νοσηλείας. Οι ίδιοι υποχρεούνται να εμφανίζονται το πρώτο πενήνθημερο κάθε μήνα στο αστυνομικό τμήμα του τόπου κατοικίας τους. Αν παραλείψουν

την υποχρέωσή τους αυτή, ο εισαγγελέας έκτισης της ποινής, εκτιμώντας τη συχνότητα των παραλείψεων και τους λόγους στους οποίους οφείλονται, μπορεί να: α) προβαίνει σε συστάσεις, β) διατάζει την έκτιση μέρους της ποινής τους που δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα (1) μήνα στο κατάστημα κράτησης ή γ) διατάζει την έκτιση της ποινής τους στο κατάστημα κράτησης. Η διάταξη του άρθρου 105 έχει και εδώ ανάλογη εφαρμογή.»

3. Το άρθρο 74 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 74

1. Με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν κυρωθεί από τη χώρα, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλαση αλλοδαπού που καταδικάστηκε σε κάθειρξη, εάν κρίνει ότι η παραμονή του στη χώρα δεν συμβιβάζεται προς τους όρους της κοινωνικής συμβίωσης, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως το είδος του εγκλήματος για το οποίο καταδικάστηκε, το βαθμό της υπαιτιότητάς του, τις ειδικές συνθήκες τέλεσης της πράξης, τις συνέπειες αυτής, το χρόνο παραμονής του στο ελληνικό έδαφος, τη νομιμότητα ή μη της παραμονής του, την εν γένει συμπεριφορά, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την ύπαρξη οικογένειας και γενικότερα το βαθμό ένταξης αυτού στην ελληνική κοινωνία. Αν ο αλλοδαπός κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης ήταν ανήλικος, για την απέλασή του λαμβάνεται υπόψη και η τυχόν νόμιμη εγκατάσταση και παραμονή της οικογένειάς του στη χώρα ή στην περίπτωση που η οικογένεια του διαμένει στην αλλοδαπή, ο υφιστάμενος στη χώρα προορισμού σοβαρός κίνδυνος κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας ή της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας του. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την απόλυση από τις φυλακές. Το ίδιο ισχύει και όταν η απέλαση επιβλήθηκε από το δικαστήριο ως παρεπόμενη ποινή.

2. Το δικαστήριο μπορεί, επίσης, να διατάξει την απέλαση από τη χώρα κάθε αλλοδαπού στον οποίο επιβλήθηκε μέτρο ασφάλειας των άρθρων 69, 71 και 72. Σε αυτή την περίπτωση, η απέλαση μπορεί να διαταχθεί σε αντικατάσταση αυτών των μέτρων.

3. Το δικαστήριο που αποφασίζει την απέλαση του αλλοδαπού δράστη επιβάλλει σε αυτόν απαγόρευση επανεισόδου του στη χώρα, για χρονικό διάστημα έως δέκα (10) ετών. Το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση, μετά από γνώμη της αρμόδιας αστυνομικής αρχής, μπορεί να επιτρέψει την επιστροφή του αλλοδαπού στη χώρα ύστερα από αίτησή του, αφού περάσει μια τριετία από την εκτέλεση της απέλασης, με την επιφύλαξη των διατάξεων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο χρονικός περιορισμός του προηγούμενου εδαφίου δεν ισχύει σε περίπτωση αλλοδαπού ο οποίος έχει τελέσει γάμο με Έλληνα υπήκοο, για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί ο γάμος, καθώς και σε περίπτωση παλινοστούτος ελληνικής καταγωγής. Το συμβούλιο αποφαιίνεται αμετάκλητα και μπορεί να εξετάσει νέα αίτηση για επιστροφή μόνο μετά την πάροδο ενός (1) έτους από την απόρριψη της προηγούμενης.

4.α. Η απέλαση εκτελείται με ενέργειες των αρμόδιων αστυνομικών αρχών, σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία περί αλλοδαπών, καθώς και τους κανόνες του διεθνούς και του ευρωπαϊκού δικαίου. Πέντε (5) μήνες πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου για την υπ' όρον απόλυση του

κρατούμενου, ο διευθυντής του καταστήματος κράτησης υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης, ώστε ο τελευταίος να παραγγείλει αμέσως στην αρμόδια αστυνομική αρχή τη διερεύνηση του εφικτού της απέλασης και την προετοιμασία για την υλοποίησή της. Τουλάχιστον ένα (1) μήνα πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου για την υπ' όρον απόλυση, η αρμόδια αστυνομική αρχή αναφέρει, με αιτιολογημένη έκθεσή της, στον εισαγγελέα του τόπου κράτησης εάν η απέλαση είναι εφικτή. Σε περίπτωση που η απέλαση είναι εφικτή, εκτελείται αμέσως μετά την υπ' όρον απόλυση ή την έκτιση της ποινής του κρατούμενου. Με αιτιολογημένη διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης, η κράτηση μπορεί να παραταθεί για ένα (1) μήνα μόνο από το χρόνο της υπ' όρον απόλυσης ή έκτισης της ποινής, εφόσον η διαδικασία απέλασης έχει ξεκινήσει και πρόκειται να εκτελεστεί μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα. Μετά την παρέλευση του χρόνου αυτού και εφόσον η απέλαση δεν έχει πραγματοποιηθεί, με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης αναστέλλεται υποχρεωτικά η απέλαση του αλλοδαπού, του επιβάλλονται οι όροι που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 100 ή ορισμένοι από αυτούς και ο κρατούμενος απολύεται αμέσως.

β. Σε περίπτωση που ο αλλοδαπός παρεμποδίζει την προετοιμασία της απομάκρυνσής του, αρνούμενος να συνεργαστεί με τις αρχές και να αποκαλύψει τα πραγματικά του στοιχεία, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης μπορεί να παρατείνει την κράτησή του μέχρι και τρεις (3) μήνες από το χρόνο της υπ' όρον απόλυσης ή έκτισης της ποινής. Στην περίπτωση αυτή, όπως και στην περίπτωση α', ο αλλοδαπός παραμένει μέχρι την εκτέλεση της απέλασης του σε ειδικό χώρο του καταστήματος κράτησης ή του θεραπευτικού καταστήματος ή σε ειδικό χώρο των αστυνομικών αρχών που δημιουργούνται για το σκοπό αυτόν, με εντολή του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης. Κατά της εισαγγελικής διάταξης που παρατείνει την κράτηση, ο κρατούμενος μπορεί να υποβάλει προσφυγή, για την οποία αποφαινεται αμετάκλητα ο αρμόδιος εισαγγελέας εφετών μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Μετά την παρέλευση του τριμήνου, με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης αναστέλλεται υποχρεωτικά η απέλαση του αλλοδαπού, του επιβάλλονται οι όροι που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 100 ή ορισμένοι από αυτούς και ο κρατούμενος απολύεται αμέσως.

γ. Όταν η απέλαση καταστεί εφικτή κατά την αιτιολογημένη γνώμη της αστυνομικής αρχής, η απόφαση αναστολής αυτής ανακαλείται με την ίδια διαδικασία που εκδόθηκε και διατάσσεται η κράτηση του αλλοδαπού για την πραγματοποίηση της απέλασης για χρονικό διάστημα το πολύ δεκαπέντε (15) ημερών.

5. Εάν, σύμφωνα με την αιτιολογημένη έκθεση της αστυνομικής αρχής κατά την περίπτωση α' της παραγράφου 4, η απέλαση δεν είναι εφικτή για οποιονδήποτε λόγο και ιδίως επειδή: α) ο αλλοδαπός είναι ανιθαγενής ή ζητεί διεθνή προστασία ή απολαμβάνει διεθνή προστασία, ή β) δεν λειτουργεί ή δεν συνεργάζεται η προξενική αρχή της χώρας καταγωγής του ή γ) η χώρα του δεν συνιστά ασφαλή προορισμό ή τυχόν επιστροφή συνιστά παραβίαση του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ ή δ) δεν τον δέχεται η χώρα καταγωγής του, τότε, μετά την υπ' όρον απόλυ-

ση ή την έκτιση ποινής, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης αναστέλλει υποχρεωτικά με διάταξη του την απέλαση, επιβάλλει τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 100 ή ορισμένους από αυτούς και ο κρατούμενος απολύεται αμέσως. Όταν η απέλαση καταστεί εφικτή, εφαρμόζεται αναλόγως η περίπτωση γ' της προηγούμενης παραγράφου.

6. Αυτός που παραβιάζει τον όρο ή τους όρους που του έχουν επιβληθεί από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών κατά την αναστολή της απέλασης, τιμωρείται με την ποινή του άρθρου 182 παρ. 1.»

4. Στο άρθρο 94 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Ποινές, οι οποίες επιβάλλονται για κακουργήματα ή με δόλο τελούμενα πλημμελήματα και εμπεριέχουν άσκηση σωματικής βίας και έχουν διαπραχθεί από κρατούμενους εντός των καταστημάτων κράτησης κατά άλλων κρατούμενων ή υπαλλήλων των καταστημάτων κράτησης ή κατά τη διάρκεια άδειας, εκτίονται ολόκληρες μετά την έκτιση της ποινής που επιβλήθηκε ή που θα επιβληθεί για την πράξη για την οποία ήταν κρατούμενος ο υπαίτιος.»

5. Το άρθρο 105 παράγραφος 1 περίπτωση γ' του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) προκειμένου για ισόβια κάθειρξη, τουλάχιστον δεκαεννέα έτη».

6. Η παρ. 2 του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το χρονικό διάστημα των τριών πέμπτων περιορίζεται στα δύο πέμπτα της ποινής που επιβλήθηκε και προκειμένου για ισόβια κάθειρξη, τα δεκαεννέα έτη περιορίζονται σε δεκαπέντε έτη, αν ο κατάδικος έχει υπερβεί το εβδομηκοστό έτος της ηλικίας του. Το χρονικό διάστημα των δεκαπέντε ετών προσαυξάνεται κατά τα δύο πέμπτα των λοιπών ποινών που τυχόν έχουν επιβληθεί, στην περίπτωση που αυτές συντρέχουν σωρευτικά. Σε κάθε περίπτωση όμως, ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί, αν έχει εκτίσει δεκαεννέα έτη. Μετά τη συμπλήρωση του εξηκοστού πέμπτου έτους της ηλικίας του καταδίκου, κάθε ημέρα παραμονής του σε σωφρονιστικό κατάστημα υπολογίζεται ευεργετικά ως δύο ημέρες εκτιόμενης ποινής. Αν ο κατάδικος εργάζεται, κάθε ημέρα απασχόλησης υπολογίζεται ως επιπλέον μισή ημέρα εκτιόμενης ποινής. Αν για τους καταδίκους αυτούς προκύπτει από άλλες διατάξεις ευνοϊκότερος υπολογισμός, εφαρμόζονται εκείνες. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζονται σε καταδίκους για το έγκλημα της εσχάτης προδοσίας, για τους οποίους εξακολουθεί να ισχύει η παρ. 2 του άρθρου 105 του ν. 1492/1950, Κύρωση του Ποινικού Κώδικα.»

7. Η παρ. 6 του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Για τη χορήγηση της υπό όρο απόλυσης, ως ποινή που εκτίθηκε θεωρείται αυτή που υπολογίστηκε ευεργετικά σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης δεν μπορεί να χορηγηθεί πάντως στον κατάδικο η υπό όρο απόλυση, αν δεν έχει παραμείνει στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με το ένα τρίτο της ποινής που του επιβλήθηκε και, σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης, δεκαπέντε έτη. Το χρονικό διάστημα του ενός τρίτου ή, σε περίπτωση ισόβιας

κάθειρξης, των δεκαπέντε ετών, προσαυξάνεται κατά τα δύο πέμπτα των λοιπών ποινών που τυχόν έχουν επιβληθεί, στην περίπτωση που αυτές συντρέχουν σωρευτικά. Σε κάθε περίπτωση όμως ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί αν έχει εκτίσει δεκαεννέα έτη. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζονται σε όσους καταδικάστηκαν για το έγκλημα της εσχάτης προδοσίας, για τους οποίους εξακολουθεί να ισχύει το άρθρο 5 του ν. 2058/1952. Επίσης, οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζονται σε όσους καταδικάστηκαν για το έγκλημα της παραγράφου 1 του άρθρου 299, εφόσον η πράξη τελέστηκε κατά τη διάρκεια της κράτησής τους σε σωφρονιστικό κατάστημα.»

8. Η παρ. 7 του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Κάθε ημέρα κράτησης κρατούμενων που πάσχουν από ημιπληγία ή παραπληγία, σκλήρυνση κατά πλάκας ή έχουν υποβληθεί σε επέμβαση μεταμόσχευσης καρδιάς, ήπατος, νεφρού ή μυελού ή είναι φορείς του συνδρόμου επίκτητης ανοσοποιητικής ανεπάρκειας ή πάσχουν από κακοήθη νεοπλασμάτα ή από νεφρική ανεπάρκεια για την οποία γίνεται τακτική αιμοκάθαρση ή από φυματίωση κατά τη διάρκεια της θεραπείας της, υπολογίζεται ευεργετικά ως δύο ημέρες εκτιόμενης ποινής.

Το ίδιο ισχύει και για: α) κρατούμενους με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, β) κρατούμενους με ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω, που δεν μπορούν να εργαστούν, εφόσον κρίνεται ότι η παραμονή τους στο κατάστημα κράτησης καθίσταται ιδιαίτερα επαχθής λόγω αδυναμίας αυτοεξυπηρέτησης, γ) κρατούμενους στους οποίους απαγορεύεται ύστερα από γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος η ανάληψη εργασίας ή απασχόλησης που μπορεί βάσιμα να προκαλέσει σοβαρή και μόνιμη βλάβη στην υγεία τους, δ) κρατούμενους οι οποίοι νοσηλεύονται σε θεραπευτικά καταστήματα ή νοσοκομεία εφόσον η νοσηλεία τους έχει διαρκέσει τουλάχιστον τέσσερις μήνες, ε) κρατούμενες μητέρες για όσο διάστημα έχουν μαζί τους τα ανήλικα τέκνα τους, στ) κρατούμενους που συμμετέχουν σε θεραπευτικό πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης από ναρκωτικά εγκεκριμένου, κατά το άρθρο 51 του ν. 4139/2013 (Α' 74), οργανισμού και ζ) κρατούμενους για όσο διάστημα διαρκεί η κράτησή τους σε χώρους αστυνομικών τμημάτων ή αστυνομικών διευθύνσεων.

Η διακρίβωση της αναπηρίας στις περιπτώσεις α' και β' γίνεται με τη διαδικασία της ειδικής πραγματογνωμοσύνης της παραγράφου 3 του άρθρου 110Α. Ο ευεργετικός υπολογισμός διενεργείται από τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 46 παρ. 1 του Σωφρονιστικού Κώδικα και λαμβάνεται υπόψη εκτός από την υφ' όρον απόλυση και για τη λήξη της έκτισης της ποινής, τη μετατροπή της σε χρηματική ποινή ή κοινωνοφελή εργασία ή την αθροιστική έκτιση των ποινών.»

9. Μετά την παρ. 7 του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται παράγραφος 8, ως εξής:

«8. Σε κάθε περίπτωση, η προσμέτρηση για τον ευεργετικό υπολογισμό των ημερών ποινής των καταδικών ή υποδικών δεν διακόπτεται λόγω νοσηλείας στο Νοσοκομείο Κρατούμενων, στο Ψυχιατρείο Κρατούμενων Κορυδαλλού, καθώς και σε οποιοδήποτε άλλο νοσηλευτικό ίδρυμα.»

10. Το άρθρο 110Α του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 110Α

1. Η απόλυση υπό όρο χορηγείται ανεξαρτήτως της συνδρομής των προϋποθέσεων των άρθρων 105 και 106, εφόσον ο κατάδικος νοσεί από σύνδρομο επίκτητης ανοσοποιητικής ανεπάρκειας ή από χρόνια νεφρική ανεπάρκεια και υποβάλλεται σε τακτική αιμοκάθαρση ή από ανθεκτική φυματίωση ή είναι τετραπληγικός ή έχει υποστεί μεταμόσχευση ήπατος, μυελού και καρδιάς ή πάσχει από κακοήγη νεοπλασμάτα ή από κίρρωση του ήπατος με αναπηρία άνω του εξήντα επτά τοις εκατό (67%) ή από γεροντική άνοια έχοντας υπερβεί το ογδοηκοστό έτος της ηλικίας.

2. Η απόλυση χορηγείται, ανεξαρτήτως της συνδρομής των προϋποθέσεων των άρθρων 105 και 106 και στις πιο κάτω ειδικές περιπτώσεις: α) στους καταδίκους με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, β) στους καταδίκους με ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω εφόσον κρίνεται ότι η παραμονή τους στο κατάστημα κράτησης καθίσταται ιδιαίτερα επαχθής λόγω αδυναμίας αυτοεξυπηρέτησης. Σε περίπτωση πρόσκαιρης κάθειρξης, απαιτείται να έχει εκτιθεί με οποιονδήποτε τρόπο το ένα πέμπτο της ποινής. Σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης ο κρατούμενος, αν έχει εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο δέκα έτη και διαθέτει ποσοστό αναπηρίας 80% ή παραπάνω, εκτίει το υπόλοιπο της ποινής του στην κατοικία του, με ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 56 και θεωρείται ότι εκτίθηκε, αν περάσουν δέκα έτη από την απόλυση.

3. Η διακρίβωση των προϋποθέσεων των παραγράφων 1 και 2 γίνεται μετά από αίτηση του κρατούμενου από το αρμόδιο συμβούλιο πλημμελειοδικών ή, στην περίπτωση κρατούμενου που εκτίει ποινή ισόβιας κάθειρξης, από το συμβούλιο εφετών. Ο εισαγγελέας, μετά την υποβολή της αίτησης, διατάσσει ειδική πραγματογνωμοσύνη για τη διακρίβωση των προϋποθέσεων των παραγράφων 1 και 2 και την πιστοποίηση του ποσοστού αναπηρίας, αν αυτό δεν έχει βεβαιωθεί από το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ). Η κατά τα άνω ειδική πραγματογνωμοσύνη ή η βεβαίωση από το ΚΕΠΑ υποβάλλεται από τον εισαγγελέα στο αρμόδιο συμβούλιο μαζί με την πρότασή του. Κατά του βουλευμένου του συμβουλίου εφετών μπορεί να ασκηθεί ανάιρεση. Οι λεπτομέρειες σχετικά με την ως άνω ειδική πραγματογνωμοσύνη καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Υγείας.

4. Με την επιφύλαξη των άρθρων 107 και 108, η απόλυση υπό όρο κατά τις παραγράφους 1 και 2 σημειώνεται στο Ποινικό Μητρώο του καταδίκου, χορηγείται μόνο μία φορά και επεκτείνεται αυτοδικαίως σε όλες τις συντρέχουσες στην έκτιση ποινές, για τις οποίες μπορεί να καθοριστεί συνολική ποινή κατ' άρθρο 551 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

5. Η καταδίκη κατά τη διάρκεια της δοκιμασίας για πράξη που τελέστηκε πριν την έναρξη της έκτισης της ποινής, για την οποία χορηγήθηκε η απόλυση υπό όρο, δεν επιφέρει την ανάκληση της απόλυσης.

6. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, εκτός της επιβολής ισόβιας κάθειρξης, δύναται να επιβληθεί μόνο ο όρος της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα. Ανάκληση απόλυσης για παραβίαση όρου δεν χωρεί όταν αυτή προκλήθηκε από λόγους υγείας.

7. Σε όσους απολύονται κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν χωρεί προσωποκράτηση.»

11. Μετά την παρ. 3 του άρθρου 124 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται παράγραφος 3α, ως εξής:

«3α. Το δικαστήριο μπορεί να αντικαταστήσει το αναμορφωτικό μέτρο της περίπτωσης ιβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 122 που έχει επιβληθεί σε ποινικά υπεύθυνο ανήλικο για πράξη, την οποία αν τελούσε ενήλικος θα ήταν κακούργημα και εμπεριέχει στοιχεία βίας, με περιορισμό σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων, εφόσον: α) ο ανήλικος διαφεύγει επανειλημμένως από το ίδρυμα αγωγής και ο ποινικός σφραγισμός κρίνεται απολύτως αναγκαίος ή β) τελήσει εκ νέου πράξη, που εάν την τελούσε ενήλικος θα ήταν κακούργημα που εμπεριέχει στοιχεία βίας.»

12. Η παρ. 1 του άρθρου 126 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Η αξιόποινη πράξη που τελέστηκε από ανήλικο οκτώ έως δεκαπέντε ετών δεν καταλογίζεται σε αυτόν.»

13. Η παρ. 1 του άρθρου 127 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Περιορισμός σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων επιβάλλεται μόνο σε ανήλικους που έχουν συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας, εφόσον η πράξη τους, αν την τελούσε ενήλικος, θα ήταν κακούργημα απειλούμενο με την ποινή της ισόβιας κάθειρξης, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3α του άρθρου 124. Η απόφαση πρέπει να περιέχει ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία από την οποία να προκύπτει γιατί τα αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα δεν κρίνονται στη συγκεκριμένη περίπτωση επαρκή, λαμβανομένων κατά περίπτωση υπόψη των ιδιαίτερων συνθηκών τέλεσης της πράξης και της προσωπικότητας του ανήλικου.»

14. Η παρ. 1 του άρθρου 130 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η διάταξη του άρθρου 127 παρ. 1 εφαρμόζεται και για τους ανήλικους που τέλεσαν αξιόποινη πράξη μετά τη συμπλήρωση του δέκατου πέμπτου έτους της ηλικίας τους και εισάγονται σε δίκη μετά τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου έτους. Στην περίπτωση αυτή τα αναμορφωτικά μέτρα παύουν αυτοδικαίως όταν ο υπαίτιος συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας του. Στην περίπτωση ιβ' της παρ. 1 του άρθρου 122 το αναμορφωτικό μέτρο παύει αυτοδικαίως, όταν ο υπαίτιος συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του. Αν το δικαστήριο κρίνει ότι η επιβολή αναμορφωτικών ή θεραπευτικών μέτρων δεν είναι επαρκής και ότι ο περιορισμός σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων, μολονότι αναγκαίος δεν είναι πλέον σκόπιμος, μπορεί να επιβάλει την ποινή που προβλέπεται για την πράξη που τελέστηκε, ελαττωμένη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 83».

15. Το άρθρο 312 του Ποινικού Κώδικα και ο τίτλος του αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 312

Πρόκληση βλάβης με συνεχή σκληρή συμπεριφορά.

1. Αν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης, τιμωρείται με φυλάκιση, όποιος με συνεχή σκληρή συμπεριφορά προξενεί σε τρίτον σωματική κάκωση ή άλλη βλάβη της σωματικής ή ψυχικής υγείας. Αν η πράξη τελείται μεταξύ ανηλικών δεν τιμωρείται εκτός αν η μεταξύ τους διαφορά ηλικίας είναι μεγαλύτερη από τρία έτη, οπότε επιβάλλονται μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.

2. Αν το θύμα δεν συμπλήρωσε ακόμη το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του ή δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του και ο δράστης το έχει στην επιμέλεια ή στην προστασία του ή ανήκει στο σπίτι του δράστη ή έχει μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας ή το έχει αφήσει στην εξουσία του ο υπόχρεος για την επιμέλειά του ή του το έχουν εμπιστευθεί για ανατροφή, διδασκαλία, επίβλεψη ή φύλαξη έστω προσωρινή, αν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος με συστηματική παραμέληση των υποχρεώσεών του προς τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνεται υπαίτιος να πάθουν σωματική κάκωση ή βλάβη της σωματικής ή ψυχικής τους υγείας.»

Άρθρο 3

Τροποποιήσεις στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

1. Η παρ. 2 του άρθρου 45Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Στον ανήλικο μπορεί να επιβληθούν με διάταξη του εισαγγελέα ένα ή περισσότερα από τα αναμορφωτικά μέτρα που προβλέπονται στις περιπτώσεις α΄ έως και ια΄ του άρθρου 122 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα. Με την ίδια διάταξη ορίζεται και η προθεσμία συμμόρφωσης. Αν ο ανήλικος συμμορφωθεί με τα μέτρα και τις υποχρεώσεις που του επιβλήθηκαν, ο εισαγγελέας ενεργεί σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 43 παρ. 2. Σε αντίθετη περίπτωση ο εισαγγελέας κινεί την ποινική δίωξη σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 1. Για την έκδοση της διάταξης απαιτείται προηγούμενη έκθεση του αρμόδιου επιμελητή ανηλίκων.»

2. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 239 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Για αυτό το σκοπό όποιος ενεργεί την ανάκριση, αναθέτει τη συλλογή των απαιτούμενων πληροφοριών σε έναν από τους επιμελητές που υπηρετούν στις κατά τόπους Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων. Η σχετική έκθεση των επιμελητών τίθεται στη δικογραφία, λαμβάνει δε γνώση αυτής και ο κατηγορούμενος.»

3. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 282 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Για τους ανηλικούς ως περιοριστικοί όροι είναι δυνατόν να διατάσσονται ένα ή περισσότερα από τα αναμορφωτικά μέτρα που προβλέπονται στις περιπτώσεις α΄ έως ια΄ του άρθρου 122 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα. Σε περίπτωση παραβίασης των όρων αυτών είναι δυνατή η αντικατάστασή τους με το μέτρο της περίπτωσης ιβ΄ της παρ. 1 του άρθρου 122 του Ποινικού Κώδικα.»

4. Το τρίτο και τέταρτο εδάφιο της περίπτωσης β΄ της παρ. 3 του άρθρου 282 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν έχει εφαρμογή σε υποδίκους που έχουν αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω. Το ίδιο ισχύει και για τους υπόδικους που έχουν αναπηρία σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω εφόσον κρίνεται ότι η παραμονή τους σε κατάσταση κράτησης καθίσταται ιδιαίτερα επαχθής λόγω αδυναμίας αυτοεξυπηρέτησης. Η διακρίβωση της αναπηρίας γίνεται, μετά από αίτηση του υπόδικου, από το αρμόδιο δικαστικό όργανο, το οποίο εφόσον δεν υπάρχει σχετική πιστοποίηση αναπηρίας από

Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) διατάσσει ειδική πραγματογνωμοσύνη, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 110Α του Ποινικού Κώδικα.»

5. Το έκτο και έβδομο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 282 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου για την προσωρινή κράτηση δεν εφαρμόζονται για κατηγορούμενους που έχουν αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω. Το ίδιο ισχύει και για τους υπόδικους που έχουν αναπηρία σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω εφόσον κρίνεται ότι η παραμονή τους σε κατάσταση κράτησης καθίσταται ιδιαίτερα επαχθής λόγω αδυναμίας αυτοεξυπηρέτησης. Η διακρίβωση της αναπηρίας γίνεται, μετά από αίτηση του υπόδικου, από το αρμόδιο δικαστικό όργανο, το οποίο εφόσον δεν υπάρχει σχετική πιστοποίηση αναπηρίας από Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) διατάσσει ειδική πραγματογνωμοσύνη, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 110Α του Ποινικού Κώδικα. Στις περιπτώσεις αυτές, εκτός των άλλων περιοριστικών όρων, μπορεί να επιβληθεί στον κατηγορούμενο και ο κατ΄ οίκον περιορισμός, καθώς και νοσηλεία σε νοσοκομείο, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 557 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, κατόπιν αιτήσεώς του.»

6. Η παρ. 6 του άρθρου 282 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Η παράγραφος 4 εφαρμόζεται και για ανήλικο κατηγορούμενο που έχει συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας, εφόσον η πράξη του, αν την τελούσε ενήλικος, θα ήταν κακούργημα απειλούμενο με την ποινή της ισόβιας κάθειρξης. Στην περίπτωση αυτή η προσωρινή κράτηση δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει τους έξι μήνες. Η παραβίαση των περιοριστικών όρων που έχουν επιβληθεί στον ανήλικο δεν επιτρέπεται να οδηγήσει από μόνη της σε προσωρινή κράτηση. Το ένταλμα προσωρινής κράτησης πρέπει να περιέχει ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία από την οποία να προκύπτει γιατί τα αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα δεν κρίνονται στη συγκεκριμένη περίπτωση επαρκή, λαμβανομένων κατά περίπτωση υπόψη των ιδιαίτερων συνθηκών τέλεσης της πράξης και της προσωπικότητας του ανηλίκου.»

7. Στο άρθρο 478 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Το ένδικο μέσο της έφεσης επιτρέπεται επίσης στον ανήλικο κατηγορούμενο μόνο κατά του βουλεύματος του συμβουλίου πλημμελειοδικών, το οποίο τον παραπέμπει στο δικαστήριο για έγκλημα, που αν το τελούσε ενήλικος θα ήταν κακούργημα που απειλείται με την ποινή της ισόβιας κάθειρξης και μόνο για λόγους που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο.»

8. Η περίπτωση ε΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 489 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατά της απόφασης του μονομελούς ή τριμελούς δικαστηρίου ανηλίκων με την οποία ο ανήλικος που κατά την τέλεση της πράξης είχε συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος, δικάστηκε όμως μετά τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου έτους της ηλικίας του, καταδικάστηκε κατά το άρθρο 130 του Ποινικού Κώδικα σε ποινή στερητική της ελευθερίας.»

9. Η υποπερίπτωση ββ' της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 574 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«ββ) κάθε απόφαση με την οποία επιβάλλεται περιορισμός σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων.»

10. Η περίπτωση α' της παραγράφου 3 του άρθρου 574 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Η χάρη με άρση των συνεπειών της καταδίκης, η παραγραφή της πράξης ή της ποινής με ειδικό νόμο, η αναστολή εκτέλεσης της ποινής υπό όρους με ειδικό νόμο, η απόλυση από τις φυλακές υπό όρο και η μεταβολή ή η άρση των μέτρων ασφάλειας που έχουν επιβληθεί, καθώς και οι αποφάσεις που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 550 και 551.»

11. Η περίπτωση β της παρ. 1 του άρθρου 578 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«β) Στις περιπτώσεις δελτίων που αφορούν περιορισμό σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων, όταν ο ανήλικος συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του.»

Άρθρο 4

Τροποποιήσεις στη νομοθεσία για τα ναρκωτικά

1. Οι περιπτώσεις α' και β' του πρώτου εδαφίου του άρθρου 31 του ν. 4139/2013 αντικαθίστανται ως εξής:

«Σε περίπτωση εγκλημάτων των άρθρων 20 έως 25, 29 και 30 παράγραφος 4, όπως και σε περίπτωση εγκλήματος που φέρεται ότι τελέστηκε για να διευκολυνθεί η χρήση ναρκωτικών ουσιών, εφόσον τα εγκλήματα αυτά έχουν τελεστεί από πρόσωπο το οποίο απέκτησε την έξη της χρήσης ναρκωτικών ουσιών και δεν μπορεί να την αποβάλει με τις δικές του δυνάμεις κατά το άρθρο 30 παράγραφος 1, τότε:

α) Αν ο κατηγορούμενος δηλώσει ότι επιθυμεί να παρακολουθήσει θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου, κατά το άρθρο 51, οργανισμού, ο ανακριτής με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα μπορεί αυτοτελώς ή αντί της προσωρινής κράτησης να επιβάλει ως περιοριστικό όρο την εισαγωγή του σε αντίστοιχο θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης.

β) Σε περίπτωση επιβολής προσωρινής κράτησης ο κατηγορούμενος μπορεί να δηλώσει στο κατά το άρθρο 10 του Σωφρονιστικού Κώδικα Συμβούλιο της Φυλακής ότι επιθυμεί να παρακολουθήσει ειδικό πρόγραμμα απεξάρτησης εγκεκριμένου κατά το άρθρο 51 οργανισμού εντός θεραπευτικών ή ειδικών καταστημάτων κράτησης ή καταστημάτων κράτησης ή τμημάτων αυτών όπου λειτουργεί τέτοιο πρόγραμμα. Για το σκοπό αυτόν συμμετέχει σε πρόγραμμα διάγνωσης και σωματικής αποτοξίνωσης διάρκειας από μία έως τρεις εβδομάδες, ανάλογα προς τις ανάγκες του, όπως κρίνεται από τον υπεύθυνο του σχετικού προγράμματος. Ειδική επιτροπή που ορίζεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αποτελείται από το ως άνω Συμβούλιο Φυλακής, στη σύνθεση του οποίου προστίθεται ο υπεύθυνος του προγράμματος σωματικής αποτοξίνωσης ή ο υπεύθυνος του προγράμματος ψυχολογικής απεξάρτησης του καταστήματος κράτησης, αφού διαπιστώσει την επιτυχή ολοκλήρωση της παραπάνω φάσης, παρέχει τη δυνατότητα στον κατηγορούμενο να παρακο-

λουθήσει ειδικό πρόγραμμα ψυχολογικής απεξάρτησης. Η παράγραφος 3 του άρθρου 34 εφαρμόζεται αναλόγως. Ο χρόνος παραμονής στα καταστήματα που αναφέρονται ανωτέρω υπολογίζεται ως χρόνος προσωρινής κράτησης ή σε περίπτωση καταδίκης σε ποινή κατά της ελευθερίας ως χρόνος έκτισης της ποινής.»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 32 του ν. 4139/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σε περίπτωση εγκλημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 31 εκτός των εγκλημάτων του άρθρου 23 και εκτός των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 187Α, 299, 310 παρ. 3, 311, 322, 323, 324, 336 και 380 παρ. 2 του Ποινικού Κώδικα, εφόσον αυτά έχουν τελεστεί από πρόσωπο που συμμετέχει σε πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης εγκεκριμένων κατ' άρθρο 51 οργανισμών, τότε:

α) Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, μπορεί με αιτιολογημένη διάταξη του και με έγκριση του εισαγγελέα εφετών να αναβάλει για ορισμένο χρόνο την άσκηση ποινικής δίωξης, η οποία μπορεί να παρατείνεται, αν λαμβάνει γνώση από έκθεση ή και εκθέσεις του διευθυντή προγράμματος σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης εγκεκριμένων κατ' άρθρο 51 οργανισμών, ότι ο δράστης έχει προσέλθει οικειοθελώς και καταβάλλει σοβαρές προσπάθειες για την απεξάρτησή του. Αν ο δράστης ολοκληρώσει με επιτυχία το θεραπευτικό πρόγραμμα, σύμφωνα με έγγραφη βεβαίωση και έκθεση του διευθυντή του προγράμματος, το συμβούλιο πλημμελειοδικών, μπορεί να απόσχει οριστικά από την ποινική δίωξη, εφόσον η τελευταία θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την επανένταξή του στην κοινωνική ζωή. Τα στοιχεία που αναφέρονται στις παραπάνω εκθέσεις του διευθυντή θεραπευτικού προγράμματος είναι απόρρητα και απαγορεύεται η ανακοίνωσή τους σε οποιονδήποτε άλλον εκτός από τον ίδιο τον χρήστη ναρκωτικών, που υποβλήθηκε σε θεραπεία, επί ανηλικού δε στον έχοντα την επιμέλεια. Το ευεργέτημα των προηγούμενων εδαφίων παρέχεται μία μόνο φορά.

β) Ο αρμόδιος εισαγγελέας αναστέλλει με διάταξη του την ισχύ εντάλματος σύλληψης προσώπου, που παρακολουθεί θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένων κατ' άρθρο 51 οργανισμών, εάν το ένταλμα αυτό αφορά εγκλήματα που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο και φέρονται ότι τελέστηκαν πριν από την εισαγωγή του διωκόμενου στο παραπάνω πρόγραμμα. Στην περίπτωση που έχει διατηρηθεί η ισχύς του με σύμφωνη γνώμη του προέδρου εφετών ή με βούλευμα, τότε για την αναστολή αποφασίζει το συμβούλιο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η κατηγορία.

γ) Το δικαστήριο που εξέδωσε την οριστική, τελεσίδικη ή αμετάκλητη απόφαση αναστέλλει την εκτέλεση των στερητικών της ελευθερίας και των χρηματικών ποινών, προσώπου που παρακολουθεί θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατά το άρθρο 51 οργανισμού, εκτός σωφρονιστικών καταστημάτων μέχρι την ολοκλήρωσή του, εάν οι ποινές αυτές αφορούν πράξεις που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο και τελέστηκαν πριν από την εισαγωγή του διωκόμενου στο θεραπευτικό πρόγραμμα, εφόσον βεβαιώνεται από τον υπεύθυνο αυτού του προγράμματος, η συνεπής παρακολούθησή του εκ μέρους του διωκόμε-

νου. Η αναστολή αυτή χορηγείται υπό τον όρο συνέχισης της παρακολούθησης και ολοκλήρωσης του προγράμματος απεξάρτησης και ανακαλείται σε περίπτωση παραβίασης των όρων αυτών.

Με τις ίδιες προϋποθέσεις και με διάταξη του αρμόδιου εισαγγελέα αναστέλλεται προσωρινά η εκτέλεση των ανωτέρω ποινών έως ότου εκδοθεί η απόφαση του δικαστηρίου επί της αίτησης αναστολής εκτέλεσης που υποβάλλεται κατά το προηγούμενο εδάφιο.

Εάν για οποιονδήποτε λόγο έχει χορηγήσει βεβαίωση της χρηματικής ποινής και των εξόδων, με απόφαση του προϊστάμενου της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.), αναστέλλεται υποχρεωτικά η λήψη κάθε δυσμενούς ατομικού μέτρου και κάθε μέτρου αναγκαστικής είσπραξης της συναφούς οφειλής ως και κάθε τοκογονία ή προσαύξηση του βεβαιωθέντος ποσού. Για την εφαρμογή της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου επιμελείται, κατόπιν αιτήσεως του καταδικασθέντος, ο αρμόδιος εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών του δικαστηρίου που εξέδωσε την περί αναστολής απόφαση ή σε περίπτωση που δεν εξεδόθη τέτοια, ο αρμόδιος εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, η οποία επέβαλε τη χρηματική ποινή και τα έξοδα, ενημερώνοντας εγγράφως τον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.. Εάν η αναστολή ανακληθεί, ο εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών ενημερώνει σχετικά τον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.. Στην περίπτωση αυτή, η αναστολή των δυσμενών ατομικών μέτρων και των μέτρων αναγκαστικής είσπραξης της συναφούς οφειλής ανακαλείται και συνεχίζονται η τοκογονία ή οι προσαυξήσεις του βεβαιωθέντος ποσού.»

3. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4139/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Σε δράστη που κατηγορείται για εγκλήματα της παραγράφου 1 και απέκτησε την έξη της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, την οποία δεν μπορεί να αποβάλει με τις δικές του δυνάμεις εφόσον έχει ενταχθεί σε θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης αναγνωρισμένου κατ' άρθρο 51 οργανισμού: »

4. Το πρώτο εδάφιο και η περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 33 του ν. 4139/2013 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Μετά την ολοκλήρωση με επιτυχία θεραπευτικού προγράμματος σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατ' άρθρο 51 οργανισμού, που πιστοποιείται εγγράφως από τον επιστημονικό διευθυντή του οικείου προγράμματος:

α) Ανεξάρτητα από τους όρους που θέτουν οι διατάξεις των άρθρων 99 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα, στερητικές της ελευθερίας ποινές και χρηματική ποινή, που επιβλήθηκαν για εγκλήματα από τα αναφερόμενα στο άρθρο 32 παράγραφος 1 και τελέστηκαν πριν από την εισαγωγή του στο θεραπευτικό πρόγραμμα, αναστέλλονται υποχρεωτικά για ορισμένο διάστημα, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τρία (3) και ανώτερο από έξι (6) έτη, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από το δικαστήριο, οι οποίοι πρέπει να σχετίζονται με τη διαπίστωση της διατήρησης της απεξάρτησης. Όσοι έχουν καταδικαστεί μπορούν να υποβάλουν σχετική αίτηση αναστολής στο δικαστήριο που εξέδωσε την οριστική, τελεσιδική ή αμετάκλητη απόφαση. Η παραπάνω αναστολή ανακαλείται μόνο αν δεν τηρηθούν οι όροι της απόφασης. Εάν η αναστολή δεν ανακληθεί η ποινή που είχε ανασταλεί θεωρείται σαν να μην είχε επιβληθεί.

Εάν για οποιονδήποτε λόγο έχει χορηγήσει βεβαίωση της χρηματικής ποινής και των εξόδων, με απόφαση του προϊστάμενου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., αναστέλλεται υποχρεωτικά η λήψη κάθε δυσμενούς ατομικού μέτρου και κάθε μέτρου αναγκαστικής είσπραξης της συναφούς οφειλής ως και κάθε τοκογονία ή προσαύξηση του βεβαιωθέντος ποσού για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή που χορηγήθηκε κατά τα ανωτέρω εδάφια ή κατά τις διατάξεις των άρθρων 99 και επόμενα του Π.Κ.. Εφόσον ο χρόνος δοκιμασίας παρέλθει επιτυχώς, τα σχετικά χρέη διαγράφονται κατά τον ίδιο τρόπο. Κατά τ' άλλα ισχύουν αναλόγως όσα ορίζονται στο άρθρο 32 παράγραφος 1.»

5. Η παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4139/ 2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Όποιος έχει βεβαίωση ολοκλήρωσης προγράμματος απεξάρτησης εγκεκριμένου κατά το άρθρο 51 οργανισμού θεωρείται ότι κατά την εισαγωγή του για θεραπεία και τουλάχιστον πέντε έτη από αυτήν είχε αποκτήσει την έξη της χρήσης ναρκωτικών ουσιών.»

6. Το άρθρο 34 του ν. 4139/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 34

1. Αν καταδικαστεί για πράξη του άρθρου 32 παράγραφος 1 δράστης που κρίθηκε ως εξαρτημένος και δηλώνει ότι επιθυμεί να συμμετάσχει σε θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατά το άρθρο 51 οργανισμού, διατάσσεται η εισαγωγή του σε θεραπευτικό ή ειδικό κατάστημα κράτησης ή σε κατάστημα κράτησης ή σε τμήμα αυτού στο οποίο λειτουργεί τέτοιο πρόγραμμα, όπου συμμετέχει σε πρόγραμμα διάγνωσης και σωματικής αποτοξίνωσης διάρκειας από μία έως τρεις εβδομάδες, ανάλογα με τις ανάγκες του, όπως κρίνεται από τον υπεύθυνο του σχετικού θεραπευτικού προγράμματος. Η ειδική επιτροπή του άρθρου 31 περίπτωση β', αφού διαπιστώσει την επιτυχή ολοκλήρωση της παραπάνω φάσης, παρέχει τη δυνατότητα στον κρατούμενο να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό πρόγραμμα ψυχολογικής απεξάρτησης. Ο χρόνος παραμονής στα ανωτέρω καταστήματα υπολογίζεται ως χρόνος έκτισης της ποινής.

2. Εάν κρατούμενος για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη ισχυριστεί ότι είναι εξαρτημένος από ναρκωτικά, δηλώνοντας παράλληλα ότι επιθυμεί να συμμετάσχει σε πρόγραμμα απεξάρτησης, διατάσσεται από την ειδική επιτροπή του άρθρου 31 περίπτωση β' η εισαγωγή του σε πρόγραμμα διάγνωσης και σωματικής αποτοξίνωσης εντός σωφρονιστικού καταστήματος, εγκεκριμένου, κατ' άρθρο 51, οργανισμού, διάρκειας από μία έως τρεις εβδομάδες, ανάλογα προς τις ανάγκες του, όπως κρίνεται από τον υπεύθυνο του σχετικού προγράμματος. Η ανωτέρω επιτροπή, αφού διαπιστώσει την επιτυχή ολοκλήρωση της παραπάνω φάσης, παρέχει κάθε δυνατότητα στον κρατούμενο, που διαγιγνώσκεται ως ψυχολογικά εξαρτημένος από τη χρήση ναρκωτικών, να παρακολουθήσει ειδικό πρόγραμμα ψυχολογικής απεξάρτησης που λειτουργεί εντός του σωφρονιστικού καταστήματος.

3. Εάν σε κατάστημα κράτησης εφαρμόζεται θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου, κατ' άρθρο 51, οργανισμού, ο κρατούμενος που το παρακολουθεί δεν μεταγεται σε άλλο κατάστημα για όσο διαρκεί η συστηματική παρακολούθηση εκ μέ-

ρους του, εκτός εάν παραγγελθεί η μεταγωγή του για λόγους σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης ή δικαστικούς, οπότε επαναμετάγεται μετά την έκλειψη αυτής της αιτίας. Σε περίπτωση μεταγωγής για λόγους σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης (άρθρα 72 περ. δ' και 76 του ν. 2776/1999, Α' 291) προτιμάται κατάσταση όπου αναπτύσσεται εγκεκριμένο συμβουλευτικό πρόγραμμα, εκτός αν επιβάλλεται η μεταγωγή για σοβαρούς λόγους σε άλλο. Όποιος κρατούμενος έχει κριθεί ως εξαρτημένος κατά τα οριζόμενα παραπάνω και επιθυμεί να παρακολουθήσει θεραπευτικό πρόγραμμα ψυχολογικής απεξάρτησης, πρέπει να διευκολύνεται ή να μεταγεται σε φυλακή όπου λειτουργεί σχετικό πρόγραμμα και παραμένει αν το παρακολουθεί συστηματικά, εφόσον οι εκάστοτε διαθέσιμοι χώροι το επιτρέπουν.»

7. Το άρθρο 35 του ν. 4139/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 35

1. Όποιος έχει καταδικαστεί για εγκλήματα που αναφέρονται στο άρθρο 32 παράγραφος 1 σε στερητική της ελευθερίας ποινή και την εκτίει στη φυλακή, αν παρακολούθησε εκεί πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατά το άρθρο 51 οργανισμού, όπως πιστοποιείται εγγράφως από τον υπεύθυνο του οικείου προγράμματος, μπορεί να απολυθεί με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής και πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου που ορίζεται στα άρθρα 105 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα, με τον όρο παρακολούθησης αντίστοιχου προγράμματος ολοκλήρωσης της απεξάρτησης. Οι υπεύθυνοι του προγράμματος έχουν την υποχρέωση να ενημερώνουν την πρώτη ημέρα κάθε δεύτερου μήνα τη δικαστική αρχή και να συμπληρώνουν ειδικό δελτίο, στο οποίο αναφέρεται ρητά η συνεχής παρακολούθηση, η συναφής πρόοδος, η σταθεροποίηση και η επιτυχής ολοκλήρωσή του. Η αδικαιολόγητη διακοπή της παρακολούθησης του προγράμματος αναφέρεται άμεσα στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών και το συμβούλιο πλημμελειοδικών προχωρεί σε ανάκληση της απόλυσης.

2. Όποιος καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης για οποιοδήποτε έγκλημα και υποβάλλεται σε θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, εγκεκριμένου κατά το άρθρο 51 οργανισμού, κατά την προηγούμενη παράγραφο, μπορεί με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών του τόπου της κράτησης, ύστερα από γνώμη της οικείας ειδικής επιτροπής του άρθρου 31 περίπτωση β', να απολυθεί υπό όρο και πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου που ορίζεται στα άρθρα 105 και επόμενα του Π.Κ., εφόσον το παρακολούθησε με επιτυχία. Το συμβούλιο μπορεί να επιβάλει στον απολυόμενο την υποχρέωση να εμφανίζεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα σε ειδικό θεραπευτικό κατάστημα απεξάρτησης και να υποβάλλεται σε εξετάσεις. Αν από αυτές αποδειχθεί ότι ξανάρχισε τη χρήση ναρκωτικών ή αν αρνείται ή παραλείπει να εξετάζεται, το ειδικό θεραπευτικό κατάστημα υποχρεούται να ειδοποιεί τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, οπότε ανακαλείται η απόλυση με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών.

3. Ο χρόνος παραμονής στο εγκεκριμένο κατά νόμο θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης σε κάθε περίπτω-

ση θεωρείται ως χρόνος έκτισης ποινής.

4. Εφόσον εκείνος που καταδικάστηκε έχει απολυθεί υπό όρο, ύστερα από επιτυχή παρακολούθηση εγκεκριμένου θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης, η καταδικαστική απόφαση για εγκλήματα που αναφέρονται στο άρθρο 32, καθώς και το βούλευμα που διατάσσει την απόλυση κατά τις προηγούμενες παραγράφους αναγράφεται μόνο στα αντίγραφα ποινικού μητρώου που προορίζονται για δικαστική χρήση.

5. Σε περίπτωση που ο απολυθείς παρακολουθεί θεραπευτικό πρόγραμμα, εάν για οποιονδήποτε λόγο έχει χωρήσει βεβαίωση της χρηματικής ποινής και των εξόδων, με απόφαση του προϊστάμενου της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας (ΔΟΥ), αναστέλλεται υποχρεωτικά η λήψη κάθε δυσμενούς ατομικού μέτρου και κάθε μέτρου αναγκαστικής είσπραξης της συναφούς οφειλής ως και κάθε τοκογονία ή προσαύξηση του βεβαιωθέντος ποσού. Για την εφαρμογή της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου επιμελείται, κατόπιν αιτήσεως του απολυθέντος, ο αρμόδιος εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, ενημερώνοντας εγγράφως τον προϊστάμενο της αρμόδιας ΔΟΥ. Σε περίπτωση δε ολοκλήρωσης του προγράμματος, μετά και την επιτυχή παρέλευση του χρόνου δοκιμασίας, τα σχετικά χρέη διαγράφονται με τον ίδιο τρόπο. Η με οποιονδήποτε τρόπο έκτιση της ποινής δεν εμποδίζει την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου. Εάν η αναστολή ανακληθεί, ο εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών ενημερώνει σχετικά τον προϊστάμενο της αρμόδιας ΔΟΥ. Στην περίπτωση αυτή η αναστολή των δυσμενών ατομικών μέτρων και των μέτρων αναγκαστικής είσπραξης της συναφούς οφειλής ανακαλείται και συνεχίζονται η τοκογονία ή οι προσαυξήσεις του βεβαιωθέντος ποσού.»

8. Το άρθρο 51 του ν. 4139/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 51

Εγκεκριμένοι οργανισμοί ή φορείς για την υλοποίηση των δράσεων που μνημονεύονται στα άρθρα 30 -35 είναι οι εξής:

- 1) Οργανισμός κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ)
- 2) Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ)
- 3) Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αθηνών (ΨΝΑ)
- 4) Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης (ΨΝΘ)
- 5) Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελεώνα Θηβών.»

Άρθρο 5

Τροποποίηση του ν. 2298/1995

1. Η περίπτωση β' της παρ. 4 του άρθρου 17 του ν. 2298/1995 (Α' 62) αντικαθίσταται ως εξής:

«β) η τοποθέτηση αυτή επιβάλλεται ως περιοριστικός όρος μόνο υπό τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 282 ΚΠΔ.»

2. Η παρ. 5 του άρθρου 17 του ν. 2298/1995 καταργείται.

3. Η παρ. 10 του άρθρου 17 του ν. 2298/1995 αντικαθίσταται ως εξής:

«10. Στους ανήλικους που έχουν εισαχθεί στα Ιδρύματα Αγωγής κατά τις παραγράφους 4 και 5 ο Δικαστής Ανηλίκων μπορεί να χορηγεί άδεια δοκιμασίας ή άδεια για

λόγους υγείας. Η άδεια δοκιμασίας χορηγείται ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Διευθυντή του Ιδρύματος και έχει διάρκεια ως έξι (6) μήνες, και μπορεί να παραταθεί για άλλους έξι (6) μήνες. Η τμηματική χορήγησή της είναι επίσης δυνατή. Η άδεια για λόγους υγείας χορηγείται ύστερα από αιτιολογημένη έκθεση του ιατρού του καταστήματος και αφορά κατ' οίκον νοσηλεία. Ο χρόνος της δοκιμαστικής άδειας και της άδειας για λόγους υγείας υπολογίζεται ως χρόνος έκτισης του αναμορφωτικού μέτρου της περίπτωσης ιβ' της παρ. 1 του άρθρου 122 του Ποινικού Κώδικα που επιβλήθηκε.»

Άρθρο 6

Έκτακτα μέτρα για την αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης

1. Κρατούμενοι οι οποίοι κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου εκτίουν ποινή στερητική της ελευθερίας που δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη, απολύονται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, υπό τον όρο της ανάκλησης χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων των άρθρων 105 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα, κατά τις εξής διακρίσεις: α) εάν η ποινή τους έχει διάρκεια μέχρι τρία έτη, εφόσον έχουν εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο το ένα δέκατο αυτής, β) εάν η ποινή τους έχει διάρκεια μεγαλύτερη των τριών και μέχρι πέντε έτη, συμπεριλαμβανομένης της κάθειρξης, καθώς και εάν η ποινή φυλάκισής τους έχει διάρκεια μεγαλύτερη των πέντε ετών, εφόσον έχουν εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο το ένα πέμπτο αυτής.

2. Κρατούμενοι οι οποίοι κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου εκτίουν ποινή κάθειρξης που δεν υπερβαίνει τα δέκα έτη, απολύονται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, υπό τον όρο της ανάκλησης χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων των άρθρων 105 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα, εφόσον έχουν εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο τα δύο πέμπτα της ποινής.

3. Κρατούμενοι οι οποίοι κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου εκτίουν ποινή κάθειρξης άνω των δέκα ετών απολύονται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, υπό τον όρο της ανάκλησης χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων των άρθρων 105 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα αν έχουν συμπληρώσει το ένα τρίτο πραγματικής έκτισης της ποινής που τους επιβλήθηκε.

4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και στους καταδικασθέντες που αποκτούν τις προϋποθέσεις των προηγούμενων παραγράφων μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και σε χρονικό διάστημα μέχρι ενός έτους από τη δημοσίευσή του.

5. Όσοι απολύονται, κατ' εφαρμογή των παραγράφων 1 έως 4, αν υποπέσουν μέσα σε πέντε έτη από την αποφυλάκισή τους, σε νέα από δόλο αξιόποινη πράξη και καταδικαστούν αμετάκλητα οποτεδήποτε σε ποινή στερητική της ελευθερίας μεγαλύτερη των δύο ετών, εκτίουν αθροιστικά και το υπόλοιπο της ποινής για την οποία είχαν απολυθεί υπό όρο.

6. Στους απολυόμενους, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών με την ίδια διάταξή του, μπορεί να επιβάλλει: α) την υποχρέωση τους να εμφανίζονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα στις αστυνομικές αρχές του τόπου όπου διαμένουν, β) τη μη απομάκρυνση τους, χωρίς έγγραφη άδεια του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, από τον ως άνω

τόπο, γ) οποιονδήποτε άλλο όρο από αυτούς που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 100 Π.Κ. κρίνει σκόπιμο. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, κατά την επιβολή των ως άνω όρων, οφείλει να λαμβάνει υπόψη του την προσωπικότητα, καθώς και τις ατομικές, οικογενειακές και επαγγελματικές ανάγκες του απολυόμενου. Σε περίπτωση που ο τελευταίος παραβαίνει τους όρους που του έχουν τεθεί, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών διατάσσει την ανάκληση της απόλυσης.

7. Οι διευθυντές των καταστημάτων κράτησης υποβάλλουν μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, στον εισαγγελέα του τόπου έκτισης της ποινής, τους φακέλους των καταδίκων, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου.

8. Απολύσεις που γίνονται κατά τις διατάξεις του παρόντος, ανακοινώνονται από τους διευθυντές των καταστημάτων κράτησης τόσο στις αρμόδιες υπηρεσίες Ποινικού Μητρώου και καταχωρούνται στα οικεία δελτία των απολυθέντων, όσο και στη Διεύθυνση Αλλοδαπών του Κλάδου Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας.

9. Η υπό όρον απόλυση, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, δεν κωλύεται από τη μη καταβολή των δικαστικών εξόδων και της χρηματικής ποινής που τυχόν επιβλήθηκε.

10. Κάθε αμφισβήτηση ως προς την εφαρμογή των προϋποθέσεων του άρθρου αυτού, λύεται από το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, προκειμένου δε για ανηλίκους από το τριμελές δικαστήριο ανηλίκων του τόπου έκτισης.

Άρθρο 7

Μετατροπή ποινών ανεκτέλεστων αποφάσεων

1. Ανεκτέλεστες ποινές στερητικές της ελευθερίας που δεν υπερβαίνουν τα πέντε έτη και έχουν επιβληθεί με δικαστικές αποφάσεις, οι οποίες κατέστησαν αμετάκλητες πριν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και δεν έχουν μετατραπεί σε χρηματικές, μετατρέπονται σε χρηματικές ποινές, ύστερα από αίτηση του καταδικασθέντος που υποβάλλεται αυτοπροσώπως ή με πληρεξούσιο στον αρμόδιο για την εκτέλεση των ποινών εισαγγελέα μέσα σε αποκλειστική προθεσμία έξι μηνών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού. Η μετατροπή αποκλείεται, αν η ποινή έχει περιληφθεί ή μπορεί να περιληφθεί σε συνολική ποινή κάθειρξης που εξακολουθεί να ισχύει.

2. Για τη μετατροπή της ποινής αποφασίζει αμετάκλητα το δικαστήριο που εξέδωσε την καταδικαστική απόφαση ύστερα από κλήτευση του αιτούντος. Ο αιτών μπορεί να παραιτηθεί από την κλήτευση, καθώς και να εκπροσωπηθεί από συνήγορο, εφόσον προβεί σε σχετική δήλωση στην αίτησή του ή σε μεταγενέστερο έγγραφο προς τον εισαγγελέα ή το δικαστήριο. Κατά τη μετατροπή των ποινών του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 4 έως 8 του άρθρου 82 του Ποινικού Κώδικα.

3. Μετά την υποβολή της αίτησης της παραγράφου 1, δεν επιτρέπεται η άσκηση από τον καταδικασθέντα οποιουδήποτε τακτικού ή έκτακτου ενδίκου μέσου κατά της απόφασης που επέβαλε την κατά τα άνω ποινή ή η άσκηση αίτησης ακύρωσης της διαδικασίας ή της απόφασης. Αν ασκηθεί τέτοιο ένδικο μέσο ή βοήθημα, κηρύσσεται απαράδεκτο σύμφωνα με το άρθρο 476 παρ. 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.»

Άρθρο 8 **Άλλες μεταβατικές διατάξεις**

1. Ανήλικοι που κατά το χρόνο δημοσίευσης του παρόντος έχουν καταδικαστεί και εκτίουν ποινή περιορισμού σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων για πράξεις εκτός από αυτές που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 127 του Ποινικού Κώδικα απολύονται με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής υπό τον όρο της επιβολής ενός ή περισσότερων από τα αναμορφωτικά μέτρα των περιπτώσεων α΄ έως ια΄ της παρ. 1 του άρθρου 122 του Ποινικού Κώδικα.

2. Κατά το χρόνο δημοσίευσης του παρόντος η προσωρινή κράτηση ανηλίκων για πράξεις εκτός απ΄ όσες προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 127 του Ποινικού Κώδικα, αντικαθίσταται με ένα ή περισσότερα από τα αναμορφωτικά μέτρα των περιπτώσεων α΄ έως ια΄ της παρ. 1 του άρθρου 122 του Ποινικού Κώδικα.

3. Κρατούμενοι που κατά το χρόνο δημοσίευσης του παρόντος εκτίουν ποινή περιορισμού σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων που δεν υπερβαίνει τα δέκα έτη απολύονται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, εφόσον έχουν εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο τα δύο πέμπτα της ποινής. Για τη χορήγηση της υπό όρο απόλυσης, ως ποινή που εκτίθηκε θεωρείται και αυτή που υπολογίστηκε ευεργετικά σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Η παρούσα διάταξη ισχύει και για τους κρατούμενους που θα αποκτήσουν τις ανωτέρω προϋποθέσεις σε χρονικό διάστημα μέχρι ένα έτος από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

4. Κρατούμενοι που κατά τον χρόνο δημοσίευσης του παρόντος εκτίουν ποινή περιορισμού σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων που υπερβαίνει τα δέκα έτη απολύονται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής, υπό τον όρο της ανάκλησης χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων των άρθρων 105 και επόμενα του Ποινικού Κώδικα αν έχουν συμπληρώσει το ένα τρίτο έκτισης της ποινής που τους επιβλήθηκε. Για τη χορήγηση της υπό όρο απόλυσης, ως ποινή που εκτίθηκε θεωρείται και αυτή που υπολογίστηκε ευεργετικά σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Η παρούσα διάταξη ισχύει και για τους κρατούμενους που θα αποκτήσουν τις ανωτέρω προϋποθέσεις σε χρονικό διάστημα μέχρι ένα έτος από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

5. Οι διευθυντές των σωφρονιστικών καταστημάτων υποβάλλουν μέσα σε δέκα ημέρες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στον εισαγγελέα του τόπου έκτισης της ποινής τους φακέλους των κρατουμένων, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου. Στους φακέλους των κρατουμένων των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου περιλαμβάνεται έκθεση της κοινωνικής υπηρεσίας του σωφρονιστικού καταστήματος ή της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων με εμπειριστατώμενη αναφορά για την προσωπικότητα και το κοινωνικό περιβάλλον του κρατουμένου προκειμένου να αποφασιστεί η αναγκασιότητα και η προσφορότητα επιβολής αναμορφωτικών μέτρων.

6. Απολύσεις που γίνονται κατά το άρθρο αυτό ανακοινώνονται από τους διευθυντές των καταστημάτων κράτησης στις αρμόδιες υπηρεσίες ποινικού μητρώου και καταχωρούνται στα οικεία δελτία των απολυθέντων.

7. Σε αλλοδαπούς που χορηγήθηκε υπ΄ όρον απόλυση ή εξέτισαν πλήρως την ποινή τους και τελούν υπό δικαστική απέλαση, εφόσον η απέλαση αυτή δεν έχει κατα-

στεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος εφικτή, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης, εντός δέκα ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος, με διάταξη την αναστέλλει υποχρεωτικά, επιβάλλει όρο ή όρους της παρ. 3 του άρθρου 100 του Π.Κ. και απολύει άμεσα τον κρατούμενο, εκτός αν η απέλαση πρόκειται να εκτελεστεί άμεσα και πάντως όχι σε διάστημα μεγαλύτερο των δεκαπέντε ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος. Στους απολυόμενους με οποιονδήποτε τρόπο αλλοδαπούς μπορεί να επιτραπεί η εργασία υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 5 του άρθρου 37 του ν. 3907/2011 (Α΄ 7) για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή εκτέλεσης της απέλασής τους. Δικαστικές απελάσεις που έχουν επιβληθεί με βάση ποινή φυλάκισης παύουν να ισχύουν και δεν εκτελούνται από τη δημοσίευση του παρόντος.

8. Εντός δεκαπέντε ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου ανακαλούνται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης ανακλήσεις λόγω παραβίασης όρων για λόγους υγείας για απολύσεις που είχαν χορηγηθεί σε κρατούμενους κατ΄ άρθρο 110Α Π.Κ..

9. Η διάταξη της παρ. 7 του άρθρου 105 Π.Κ. εφαρμόζεται αναδρομικά από την έναρξη της έκτισης της ποινής και μόλις πληρωθούν οι σχετικές προϋποθέσεις.

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζεται ο αριθμός των ωρών νυχτερινής απασχόλησης εργασιμων ημερών, ημερήσιας και νυχτερινής απασχόλησης κατά τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες, προς συμπλήρωση της υποχρεωτικής εβδομαδιαίας εργασίας και κατ΄ υπέρβαση της εβδομαδιαίας υποχρεωτικής εργασίας για το προσωπικό που υπηρετεί εντός των Καταστημάτων Κράτησης και της Υπηρεσίας Εξωτερικής Φρούρησης αυτών, καθώς και της κατανομής αυτών, κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2015 έως 21.1.2015.

11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζεται ο αριθμός των ωρών για εργασία πέραν του πενήντημέρου του προσωπικού φρούρησης που υπηρετεί εντός των Καταστημάτων Κράτησης και της Υπηρεσίας Εξωτερικής Φρούρησης, κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2015 έως 15.3.2015.

12. Η προθεσμία της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν.δ. 3082/1954 (Α΄ 257), που παρατάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 4111/2013 (Α΄ 18) μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2014 παρατείνεται για δύο ακόμη έτη από τη λήξη της, δηλαδή μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2016.

Άρθρο 9

Τα μέτρα των παραγράφων 1 των άρθρων 122 και 123 του Ποινικού Κώδικα υλοποιούνται στις υπάρχουσες δομές σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις και σε κέντρα ανοικτής ή ημιελεύθερης διαβίωσης. Η ίδρυση και λειτουργία των κέντρων αυτών θα ρυθμιστεί με την έκδοση προεδρικών διαταγμάτων, που θα εκδοθούν με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των συναρμόδιων Υπουργών.

Άρθρο 10

Αύξηση θέσεων προσωπικού Καταστημάτων Κράτησης

Οι θέσεις του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης, οι οποίες προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων: α) 49 παρ. 2 του ν. 2721/1999 (Α΄ 112), β) 7 παρ. 3

του ν. 3060/2002 (Α' 242), γ) 14 παρ. 13 του ν. 3038/2002 (Α' 180), δ) 4Z του ν. 3388/2005 (Α' 225), ε) 59 του ν. 3659/2008 (Α' 77) και στ) 44 του π.δ. 101/2014 (Α' 168), όπως διαμορφώθηκαν μετά την κατάργηση των κενών με την 110820/23.11.2011 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Β' 2767) και τη διατήρηση ορισμένων από αυτές με την 14413/9.2.2012 απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Β' 487) κατ' εφαρμογή των διατάξεων της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 33 του ν. 4024/2011 (Α' 226), αυξήθηκαν με το άρθρο 80 του ν. 4139/2013 (Α' 74) και καταναμώθηκαν με το π.δ. 101/2014 (Α' 168), αυξάνονται ως εξής:

1. Του κλάδου ΠΕ Σωφρονιστικού Ενηλίκων κατά είκοσι (20).
2. Του κλάδου ΤΕ Υγείας Πρόνοιας ειδικότητας Νοσηλευτικής κατά είκοσι (20).
3. Του κλάδου ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας κατά δεκαπέντε (15).
4. Του κλάδου ΤΕ Υγείας Πρόνοιας ειδικότητας Κοινωνικής Εργασίας κατά πέντε (5).
5. Του κλάδου ΔΕ Φύλαξης κατά τριακόσιες σαράντα (340).
6. Του κλάδου ΔΕ Προσωπικού Εξωτερικής Φρούρησης κατά εκατόν εξήντα (160).
7. Του κλάδου ΔΕ Διοικητικού – Λογιστικού κατά είκοσι (20).

Άρθρο 11

Ρυθμίσεις για το Ταμείο Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.)

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 4 του ν.δ. 1017/1971 (Α' 209), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το Ταμείο διοικείται από 7μελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από:

α) τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως Πρόεδρο,
β) έναν Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που υποδεικνύεται από τον οικείο Πρόεδρο, ως Αντιπρόεδρο,

γ) έναν υπάλληλο της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που είναι τουλάχιστον Προϊστάμενος Διεύθυνσης, αναπληρούμενος από Προϊστάμενο άλλης Διεύθυνσης, ή ένα υπηρεσιακό στέλεχος εποπτευόμενου, από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων φορέα,

δ) έναν Πολιτικό ή Μηχανολόγο Μηχανικό του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, που υποδεικνύεται από τον οικείο Υπουργό ή της Εταιρείας Ακινήτων του Δημοσίου που υποδεικνύεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της,

ε) τρεις Δικηγόρους, ένας δε από αυτούς από το Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών.»

2. Το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 5 του ν.δ. 1017/1971 (Α' 209), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να αναθέτει την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων του στον Πρόεδρο ή σε άλλο μέλος του ή σε δικαστικούς λειτουργούς ή σε Προϊσταμένους Υπηρεσιών αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δι-

καιωμάτων ή και στον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης του Ταμείου και να εξουσιοδοτεί αυτούς προς ενέργεια ορισμένων πράξεων.»

3. Το άρθρο 6 του ν.δ. 1017/1971, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Αρμοδιότητες Προέδρου Διοικητικού Συμβουλίου

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου εκπροσωπεί το Ταμείο ενώπιον πάσης Δικαστικής, Διοικητικής ή άλλης Αρχής, διορίζει τους πληρεξούσιους δικηγόρους του Ταμείου, συγκαλεί το Διοικητικό Συμβούλιο, καθορίζει την ημερήσια διάταξη, διευθύνει τις συνεδριάσεις και κατευθύνει τις εργασίες του και παρακολουθεί την εφαρμογή των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου που μεταβιβάζονται από αυτό. Επίσης, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου προϊστάται του προσωπικού του Ταμείου, διευθύνει το έργο των υπηρεσιών του, έχει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία του, υπογράφει τις νόμιμες εντολές πληρωμής και υπογράφει κάθε έγγραφο του Ταμείου.

Αν ο Πρόεδρος του Δ.Σ. απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνεται από τον Αντιπρόεδρο αυτού και αν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται, από μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που ορίζεται από αυτό.

Ο Πρόεδρος με απόφασή του μπορεί να εξουσιοδοτεί τον Διευθυντή του Ταμείου να υπογράφει, κατά περίπτωση «με εντολή Προέδρου» όλες τις αποφάσεις, έγγραφα, εντολές ή άλλες πράξεις που αφορούν στις αρμοδιότητες του Προέδρου. Επίσης μπορεί να μεταβιβάζει στον Διευθυντή του Ταμείου και τον νόμιμο αναπληρωτή του την αρμοδιότητα υπογραφής των χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής ή άλλων τίτλων πληρωμής του Ταμείου, μέχρι ορισμένου ποσού, το ύψος του οποίου καθορίζεται με την ίδια απόφαση.

4. Το άρθρο 6 Α του ν.δ. 1017/1971 (Α' 209), το οποίο είχε προστεθεί με την παράγραφο 9 άρθρου 7 του ν. 4043/2012 (Α' 25) καταργείται.

Άρθρο 12

Ακροτελεύτια διάταξη

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 2 Απριλίου 2015

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
N. Βούτσης	A.N.Δ. Μπαλτάς
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
N. Παρασκευόπουλος	N. Κοτζιάς
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΥΓΕΙΑΣ
Γ. Βαρουφάκης	Π. Κουρουμπλής

Αριθμ. 18/2/2015

ΕΚΘΕΣΗ
Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ.1 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, κατάργηση των καταστημάτων κράτησης Γ' τύπου και άλλες διατάξεις»

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου: α) τροποποιούνται συγκεκριμένες διατάξεις της ποινικής νομοθεσίας (Ποινικός Κώδικας, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας κ.λπ.), του Σωφρονιστικού Κώδικα και της νομοθεσίας για τα ναρκωτικά (ν.4139/2013) και β) ρυθμίζονται λοιπά θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ειδικότερα, προβλέπονται τα εξής:

1. Καταργούνται τα καταστήματα κράτησης τύπου Γ' και η νομοθεσία που ρυθμίζει όλα τα συναφή με αυτά θέματα (οργάνωση και λειτουργία των καταστημάτων, διάκριση, διαχωρισμός και μεταχείριση κρατουμένων σε αυτά, εξωτερική και περιμετρική φύλαξη των εν λόγω καταστημάτων από την Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ-ΑΣ) και συγκεκριμένα από τις ειδικές περιφερειακές Υπηρεσίες Εξωτερικής Ασφάλειας Καταστήματος Κράτησης τύπου Γ' κ.λπ.). Προς τούτο, προσαρμόζονται και οι σχετικές διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα. *(άρθρο 1)*

2. Τροποποιούνται – συμπληρώνονται ορισμένες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα (π.δ. 283/1985) και μεταξύ άλλων προβλέπονται τα εξής:

α. Επαναπροσδιορίζεται το πλαίσιο ποινικής μεταχείρισης των ανηλίκων (αύξηση κατά 2 έτη του κατώτατου ορίου ποινικής ευθύνης των ανηλίκων, περιορισμός σε ειδικό κατάστημα κράτησης μόνο στην περίπτωση που η πράξη, τελούμενη από ενήλικο, επισύρει την ποινή της ισόβιας κάθειρξης κ.λπ.).

β. Επεκτείνεται η εφαρμογή των διατάξεων για την κατ' οίκον έκτιση της ποινής και σε όσους έχουν καταδικασθεί σε ποινή κάθειρξης μέχρι 10 έτη, ενώ παρέχεται η δυνατότητα στους εκτίοντες ποινή στην κατοικία τους να λαμβάνουν άδεια εξόδου για λόγους εκπαίδευσης, εργασίας ή νοσηλείας. Καταργείται η δυνατότητα έκτισης της ποινής κατ' οίκον για καταδικασθέντες που πάσχουν από νοσήματα με αναπηρία 80% και άνω.

γ. Επανακαθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την απέλαση αλλοδαπών, καθώς και για την παραμονή τους στους ειδικά προβλεπόμενους χώρους μέχρι την εκτέλεση της απέλασης. Ειδικότερα, προβλέπεται η υποχρέωση των αρμόδιων αρχών να προετοιμάζουν εγκαίρως την απέλαση των αλλοδαπών, η ολιγόμηνη παράταση της κράτησης από το χρόνο της υπό όρο απόλυσης ή της έκτισης της ποινής ή όταν ο αλλοδαπός παρεμποδίζει τις διαδικασίες απομάκρυνσής του, καθώς και η άμεση απόλυση των κρατουμένων στις οριζόμενες περιπτώσεις.

δ. Ορίζεται ότι ποινές, οι οποίες επιβάλλονται για συγκεκριμένα αδικήματα που έχουν διαπραχθεί από κρατούμενους εντός των καταστημάτων κράτησης κατά άλλων κρατουμένων ή υπαλλήλων των καταστημάτων κρά-

τησης ή κατά τη διάρκεια άδειας, εκτίονται ολόκληρες μετά την έκτιση της ποινής που επιβλήθηκε ή που θα επιβληθεί για την πράξη για την οποία ήταν κρατούμενος ο υπαίτιος.

ε. Τίθενται ευνοϊκότερες προϋποθέσεις για την υπό όρο απόλυση καταδικών (μείωση κατά 1 έτος του ελάχιστου ορίου για την απόλυση κρατουμένων που εκτίουν ποινή ισόβιας κάθειρξης, επέκταση διατάξεων για τον ευεργετικό υπολογισμό της ποινής και σε άλλες κατηγορίες κρατουμένων, προσμέτρηση για την ευεργετικό υπολογισμό της ποινής και του διαστήματος της νοσηλείας σε νοσηλευτικό ίδρυμα, χορήγηση της απόλυσης ανεξαρτήτως προϋποθέσεων σε κρατούμενους με συγκεκριμένες ασθένειες και ηλικιακό όριο κ.λπ.).

στ. Προβλέπεται ποινή φυλάκισης (εάν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης), για όποιον με συνεχή σκληρή συμπεριφορά προξενεί σε τρίτο (ανεξαρτήτως ηλικίας) βλάβη σωματικής ή ψυχικής υγείας (και όχι μόνο σωματική κάκωση). *(άρθρο 2)*

3. Τροποποιούνται – συμπληρώνονται ορισμένες διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (π.δ. 258/1986) και μεταξύ άλλων προβλέπονται τα εξής:

α. Καταργείται το επιβαλλόμενο σε ανήλικους μέτρο που συνίσταται στην καταβολή ποσού μέχρι 1.000 ευρώ σε μη κερδοσκοπικό ή κοινωφελές νομικό πρόσωπο.

β. Η τοποθέτηση ανηλίκων σε ίδρυμα αγωγής, ως περιοριστικού όρου, επιβάλλεται μόνο στην περίπτωση που ο ανήλικος παραβιάζει τα λοιπά προβλεπόμενα αναμορφωτικά μέτρα.

γ. Επανακαθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την επιβολή προσωρινής κράτησης και περιοριστικών όρων. Μεταξύ άλλων, αίρονται οι απαγορεύσεις (τέλεση συγκεκριμένων κακουργημάτων) ως προς την επιβολή κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση, ενώ τίθενται ειδικές προβλέψεις για τους υπόδικους που πάσχουν από αναπηρία σε ποσοστό 50% και άνω. Για τη διακρίβωση της αναπηρίας διατάσσεται ειδική πραγματογνωμοσύνη μόνο όταν δεν υπάρχει σχετική πιστοποίηση από Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ).

(άρθρο 3)

4. Τροποποιούνται οι διατάξεις του ν. 4139/2013, σχετικά με τα ναρκωτικά. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων:

α. Επαναπροσδιορίζονται θέματα, σχετικά με τη δυνατότητα παρακολούθησης, από τους προσωρινά κρατούμενους, καθώς και τους καταδικασθέντες οι οποίοι το επιθυμούν, ειδικού προγράμματος απεξάρτησης εντός θεραπευτικών ή ειδικών καταστημάτων κράτησης ή καταστημάτων κράτησης ή τμημάτων αυτών όπου λειτουργεί τέτοιο πρόγραμμα.

β. Προβλέπεται η εφαρμογή των διατάξεων περί αναστολής εκτέλεσης της ποινής με την εισαγωγή σε θεραπευτικό πρόγραμμα για πράξεις που τελέστηκαν πριν από την έναρξη της θεραπευτικής προσπάθειας.

γ. Παύει να υφίσταται ο όρος της συμπλήρωσης ελάχιστου χρόνου παραμονής ενός πέμπτου (1/5) της ποινής στο κατάστημα κράτησης, για απόλυση, για όσους έχουν καταδικαστεί για εγκλήματα σε στερευτική της ελευθερίας ποινή και την εκτίουν στη φυλακή, αν παρακολουθήσουν εκεί πρόγραμμα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης.

δ. Ορίζεται ότι, σε περίπτωση που ο απολυθείς παρακολουθεί θεραπευτικό πρόγραμμα, εάν για οποιονδήποτε

τε λόγο έχει χωρήσει βεβαίωση της χρηματικής ποινής και των εξόδων, αναστέλλεται υποχρεωτικά η λήψη κάθε δυσμενούς ατομικού μέτρου και κάθε μέτρου αναγκαστικής είσπραξης της συναφούς οφειλής ως και κάθε τοκογονία ή προσαύξηση του βεβαιωθέντος ποσού. Σε περίπτωση δε ολοκλήρωσης του προγράμματος, μετά και την επιτυχή παρέλευση του χρόνου δοκιμασίας, τα σχετικά χρέη διαγράφονται με τον ίδιο τρόπο. Εάν η αναστολή ανακληθεί, ο εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών ενημερώνει σχετικά τον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.. Στην περίπτωση αυτή η αναστολή των δυσμενών ατομικών μέτρων και των μέτρων αναγκαστικής είσπραξης της συναφούς οφειλής ανακαλείται και συνεχίζονται η τοκογονία ή οι προσαυξήσεις του βεβαιωθέντος ποσού.

ε. Προστίθεται στους εγκεκριμένους οργανισμούς ή φορείς θεραπείας για την υλοποίηση των δράσεων μεταχείρισης εξαρτημένων χρηστών από ναρκωτικές ουσίες και το Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατούμενων Ελαιώνα Θηβών. (άρθρο 4)

5. Τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 2298/1995, όπως ισχύει και συγκεκριμένα:

α. Επανακαθορίζονται οι όροι περιορισμού και τοποθέτησης των ανηλίκων στα Ιδρύματα Αγωγής Ανηλίκων.

β. Ορίζεται ότι, ο χρόνος της χορηγηθείσας στους ανωτέρω, από τον Δικαστή Ανηλίκων, άδειας δοκιμασίας ή άδειας για λόγους υγείας, υπολογίζεται ως χρόνος έκτισης του οριζόμενου, κατά το άρθρο 122 παρ.1 (ιβ) του Π.Κ., αναμορφωτικού μέτρου (τοποθέτηση ανηλίκου σε κρατικό ή δημοτικό ή ιδιωτικό ίδρυμα αγωγής). (άρθρο 5)

6. Θεσμοθετούνται έκτακτα μέτρα για την αποσυμφόρηση των Καταστημάτων Κράτησης και συγκεκριμένα, ορίζεται ότι, κρατούμενοι οι οποίοι κατά τη δημοσίευση του υπό ψήφιση νόμου, εκτίουν συγκεκριμένες ποινές, απολύονται υπό τον όρο της ανάκλησης, εφόσον έχουν εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο το οριζόμενο, κατά περίπτωση, χρονικό διάστημα της επιβληθείσας ποινής.

- Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις εφαρμόζονται και στους καταδίκους που αποκτούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις, μετά τη δημοσίευση του υπό ψήφιση νόμου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

- Όσοι απολύονται, κατά τα ανωτέρω, αν υποπέσουν σε νέα αξιόποινη πράξη κατά τα οριζόμενα, εκτίουν αθροιστικά και το υπόλοιπο της ποινής για την οποία έχουν απολυθεί υπό όρο.

- Η υπό όρον απόλυση, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του υπό ψήφιση νόμου, δεν κωλύεται από τη μη καταβολή των δικαστικών εξόδων και της χρηματικής ποινής που τυχόν επιβλήθηκε.

- Ορίζονται τα αρμόδια όργανα κάθε αμφισβήτησης ως προς την εφαρμογή των ανωτέρω προϋποθέσεων. (άρθρο 6)

7. Περαιτέρω, εισάγονται ρυθμίσεις σχετικά με την μετατροπή ποινών ανεκτέλεστων αποφάσεων και συγκεκριμένα, ορίζονται τα εξής:

- Ανεκτέλεστες ποινές στερητικές της ελευθερίας που δεν υπερβαίνουν τα πέντε έτη και έχουν επιβληθεί με δικαστικές αποφάσεις, οι οποίες κατέστησαν αμετάκλητες πριν από τη δημοσίευση του υπό ψήφιση νόμου και δεν έχουν μετατραπεί σε χρηματικές, μετατρέπονται σε χρηματικές ποινές, ύστερα από αίτηση του καταδικασθέντος κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. Η μετατροπή αποκλείεται, αν η ποινή έχει περιληφθεί ή μπορεί να περιληφθεί

σε συνολική ποινή κάθειρξης που εξακολουθεί να ισχύει.

- Μετά την υποβολή της ανωτέρω αίτησης δεν επιτρέπεται η άσκηση από τον καταδικασθέντα οποιουδήποτε τακτικού ή έκτακτου ενδίκου μέσου κατά της απόφασης που επέβαλε την κατά τα άνω ποινή ή η άσκηση αίτησης ακύρωσης της διαδικασίας ή της απόφασης. (άρθρο 7)

8.α. Περιλαμβάνονται μεταβατικής ισχύος ρυθμίσεις, που αναφέρονται μεταξύ άλλων, στην προσωρινή κράτηση ή την απόλυση ανηλίκων, την απόλυση κρατούμενων που εκτίουν ποινή σε ειδικά καταστήματα νέων και αλλοδαπών που εκτελούν υπό δικαστική απέλαση και εμπίπτουν στις προτεινόμενες διατάξεις του υπό ψήφιση νόμου.

β. Παρέχεται η δυνατότητα καθορισμού, με κ.υ.α.:

i) του αριθμού των ωρών νυχτερινής απασχόλησης εργασιμών ημερών και νυχτερινής και ημερήσιας απασχόλησης κατά τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες, προς συμπλήρωση της υποχρεωτικής εβδομαδιαίας εργασίας και καθ' υπέρβαση της εβδομαδιαίας υποχρεωτικής εργασίας, για το προσωπικό που υπηρετεί εντός των Καταστημάτων Κράτησης και της Υπηρεσίας Εξωτερικής Φρούρησης αυτών, καθώς και της κατανομής αυτών, κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2015 έως 21.1.2015,

ii) του αριθμού των ωρών για εργασία πέραν του πενθήμερου του προαναφερόμενου προσωπικού, κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2015 έως 15.3.2015.

Παρατείνεται από τη λήξη της (31.12.2014) για δύο (2) ακόμα έτη, έως και τις 31.12.2016, η προθεσμία της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. δ. 3082/1954, μέχρι την οποία είναι δυνατή: α) η αίτηση για έκδοση κληρονομητηρίου, β) η εγχείριση προς τους προϊσταμένους των οικείων Δ.Ο.Υ. δήλωσης κληρονομίας, γ) η αίτηση μεταγραφής δηλώσεων αποδοχής κληρονομίας, χωρίς την προσκόμιση βεβαίωσης του αρμόδιου Γραμματέα Πρωτοδικών, περί υπάρξεως ή μη διαθήκης. (άρθρο 8)

9. Ορίζεται ότι, τα αναμορφωτικά και θεραπευτικά επί ανηλίκων μέτρα, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 1 των άρθρων 122 και 123 Π.Κ., υλοποιούνται στις υπάρχουσες δομές και σε κέντρα ανοιχτής ή ημιελεύθερης διαβίωσης, η ίδρυση και λειτουργία των οποίων ρυθμίζεται με προεδρικά διατάγματα. (άρθρο 9)

10. Αυξάνονται κατά πεντακόσια ογδόντα (580), συνολικά, οι θέσεις διαφόρων κλάδων και κατηγοριών του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης (35 ΠΕ, 25 ΤΕ και 520 ΔΕ). (άρθρο 10)

11. Τροποποιούνται οι διατάξεις του ν.δ. 1017/1971, όπως ισχύει, που αναφέρονται στα όργανα διοίκησης του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑΧΔΙΚ) και συγκεκριμένα:

α. Επανακαθορίζεται η συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου και μειώνεται κατά δύο (2), ο αριθμός των μελών αυτού (από 9 σε 7), καταργουμένων του θεσμού του Γενικού Γραμματέα του Δ.Σ. και της εκπροσώπησης του Υπουργείου Οικονομικών.

β. Προσδιορίζονται εκ νέου οι αρμοδιότητες του Δ.Σ. του Ταμείου και του Προέδρου αυτού. (άρθρο 11)

B. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

I. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Ετήσια δαπάνη, από τη σύσταση πεντακοσίων ογδό-

ντα (580), συνολικά, θέσεων διαφόρων κλάδων και κατηγοριών του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης. (άρθρο 10) Η εν λόγω δαπάνη έχει εκτιμηθεί από το επιτεύδον Υπουργείο στο ποσό των 5.800.000 ευρώ, περίπου για το τρέχον οικονομικό έτος και στο ποσό των 8.700.000 ευρώ περίπου, για κάθε επόμενο έτος.

2. Δαπάνη από την ίδρυση και λειτουργία κέντρων ανοικτής ή ημιελεύθερης διαβίωσης, η οποία εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα και από την έκδοση σχετικών προεδρικών διαταγμάτων. (άρθρο 9)

3. Εφάπαξ δαπάνη, από την καταβολή στο προσωπικό που υπηρετεί εντός των Καταστημάτων Κράτησης και στην Υπηρεσία Εξωτερικής Φρούρησης Καταστημάτων Κράτησης, για τα οριζόμενα χρονικά διαστήματα, αποζημίωσης για: α) νυχτερινή απασχόληση εργασίμων ημερών και ημερήσιας απασχόλησης και νυχτερινής κατά τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες, προς συμπλήρωση της υποχρεωτικής εβδομαδιαίας εργασίας και καθ' υπέρβαση της εβδομαδιαίας υποχρεωτικής εργασίας, β) εργασία πέραν του πενθημέρου.

Η εν λόγω δαπάνη εκτιμάται στο ποσό των 394.000 ευρώ, περίπου συνολικά. (άρθρο 8 παρ.10, 11)

4. Εξοικονόμηση δαπάνης από:

α) την κατάργηση των ειδικών περιφερειακών Υπηρεσιών Εξωτερικής Ασφάλειας Καταστήματος Κράτησης τύπου Γ' που έχουν συσταθεί στην ΕΛ-ΑΣ, λόγω κατάργησης του θεσμού των καταστημάτων κράτησης τύπου Γ', (άρθρο 1)

β) την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 2, 3 και 6 (ρυθμίσεις για την κατ' οίκον έκτιση ποινής, την απόλυση αλλοδαπών, την υπό όρο απόλυση καταδίκων, τον εγκλεισμό ανηλίκων κ.λπ.), το ύψος της οποίας εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα.

II. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού, του προϋπολογισμού του ΤΑΧΔΙΚ και των λοιπών φορέων της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 663/1977, καθώς και του προϋπολογισμού των φορέων του άρθρου 20 του ν. 4058/2012 (Μετοχικό Ταμείο Στρατού και Ταμείο Αρωγής Υπαλλήλων Αστυνομίας Πόλεων)

Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων, από τη μετατροπή σε χρηματικές των ανεκτέλεστων στερητικών της ελευθερίας ποινών, το ύψος των οποίων εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα. (άρθρο 7)

III. Επί του προϋπολογισμού του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑΧΔΙΚ Ν.Π.Δ.Δ. μη επιχορηγούμενο από τον Κρατικό Προϋπολογισμό / φορέας Γενικής Κυβέρνησης)

Εξοικονόμηση δαπάνης ύψους 28.860 ευρώ περίπου, ετησίως, από τη μείωση κατά δύο (2) των μελών του Δ.Σ. του ανωτέρω Ν.Π.Δ.Δ., εκ των οποίων ποσό ύψους 27.600 ευρώ αφορά τις αποδοχές του Γενικού Γραμματέα του Δ.Σ. και ποσό ύψους 1.260 ευρώ αφορά την αμοιβή του εκπροσώπου του Υπουργείου Οικονομικών ως μέλος του Δ.Σ. του Ταμείου. (άρθρο 11)

Αθήνα, 2 Απριλίου 2015

Η Γενική Διευθύντρια

Σταυρούλα Μηλιάκου

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου «Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, κατάργηση των καταστημάτων κράτησης Γ' τύπου και άλλες διατάξεις»

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου προκαλούνται επί του Κρατικού Προϋπολογισμού τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Ετήσια δαπάνη, από τη σύσταση πεντακοσίων ογδόντα (580), συνολικά, θέσεων διαφόρων κλάδων και κατηγοριών του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης (άρθρο 10). Η εν λόγω δαπάνη έχει εκτιμηθεί από το επιτεύδον Υπουργείο στο ποσό των 5.800.000 ευρώ, περίπου για το τρέχον οικονομικό έτος και στο ποσό των 8.700.000 ευρώ περίπου, για κάθε επόμενο έτος.

2. Δαπάνη από την ίδρυση και λειτουργία κέντρων ανοικτής ή ημιελεύθερης διαβίωσης, η οποία εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα και από την έκδοση σχετικών προεδρικών διαταγμάτων. (άρθρο 9)

3. Εφάπαξ δαπάνη, από την καταβολή στο προσωπικό που υπηρετεί εντός των Καταστημάτων Κράτησης και στην Υπηρεσία Εξωτερικής Φρούρησης Καταστημάτων Κράτησης, για τα οριζόμενα χρονικά διαστήματα, αποζημίωσης για:

α) νυχτερινή απασχόληση εργασίμων ημερών και ημερήσιας απασχόλησης και νυχτερινής κατά τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες, προς συμπλήρωση της υποχρεωτικής εβδομαδιαίας εργασίας και καθ' υπέρβαση της εβδομαδιαίας υποχρεωτικής εργασίας,

β) εργασία πέραν του πενθημέρου.

(άρθρο 8 παρ.10, 11)

Η εν λόγω δαπάνη εκτιμάται στο ποσό των 394.000 ευρώ, περίπου συνολικά.

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπισθούν από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Αθήνα, 2 Απριλίου 2015

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Ν. Παρασκευόπουλος

Γ. Βαρουφάκης